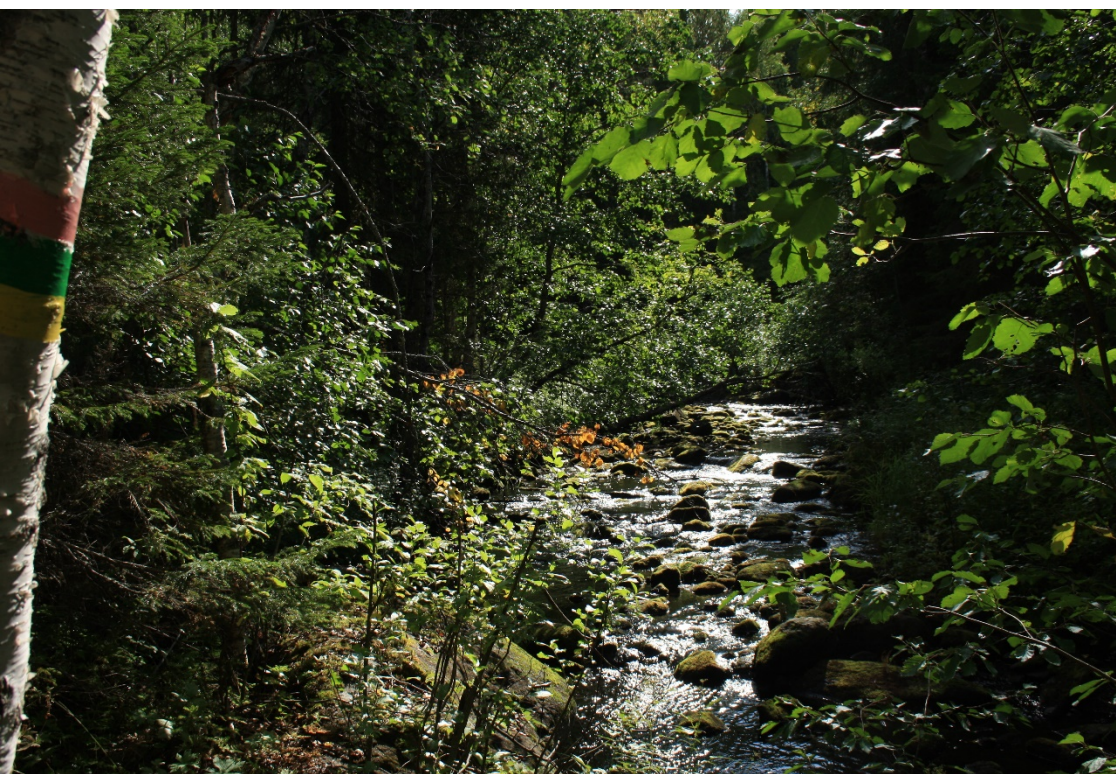

Joona Penttilä

Paljakan matkailukeskuksen retkeilyreittien kartoitus ja kehittäminen

Restonomi (AMK)
Matkailun koulutusohjelma
Kevät 2020

**KAMK • University
of Applied Sciences**

Tiivistelmä

Tekijä(t): Penttilä Joona

Työn nimi: Paljakan matkailukeskuksen retkeilyreittien kartoitus ja kehittäminen

Tutkintonimike: Restonomi (AMK), Matkailun koulutusohjelma

Asiasanat: Luontomatkailu, palvelumuotoilu, reittisuunnittelu, reittikartoitus, matkailun tuotekehitys

Opinnäytetyön aiheena oli Paljakassa sijaitsevien reittien kartoitus, kehityssuunnitelmat ja reittikorttien luominen Outdooractive-portaaliin. Työ koostuu neljän Paljakassa sijaitsevan reitin kehityssuunnitelmista sekä Outdooractive-portaaliin tuotetuista reittikorteista, jotka toteutettiin käytännön kartoitustyön ja reiteillä tehtyjen havaintojen pohjalta. Kehityssuunnitelmien tarkoituksena oli selvittää ja kartoittaa neljän Paljakasta valitun, matkailullisesti tärkeän reitin nykytilanne maastossa tehdyn kartoitustyön ja havaintojen sekä teoriaperustan avulla. Suunnitelmien tärkeimpänä tavoitteena oli selvittää Paljakassa sijaitsevien reittien nykytilanne, potentiaaliset kohderyhmät, hyvät ja huonot puolet sekä tuoda esille mahdollisia vaihtoehtoja reittien korjaamiseen ja kehittämiseen suhteessa kohderyhmiin. Opinnäytetyön tavoitteena oli laadukkaasti sisällön tuottaminen kehityssuunnitelmiin ja Outdooractiven reittikortteihin sekä oman asiantuntijuuden kasvattaminen.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään matkailun tuotekehitykseen liittyviä aiheita. Teoriaosuudella avataan luontomatkailun eri käsitteitä sekä tuodaan tietoa reittisuunnittelusta ja kartoituksesta. Teorialla syvennettiin tietämystä matkailun tuotekehityksestä ja reittisuunnittelusta, jotta voitiin tuottaa mahdollisimman laadukasta sisältöä Outdooractive-portaalin reittikortteihin ja kehittämissuunnitelmiin sekä hyödyttäisi toimeksiantajaa mahdollisimman paljon. Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä yhteistyössä Outdoors Kainuu-projektin kanssa. Työn tuloksena muodostuneet reittikortit ja niiden sisältämä informaatio löytyy Outdooractive-portaalista, josta ne ovat kaikkien saatavilla.

Abstract

Author(s): Penttilä Joonas

Title of the Publication: Paljakka, route surveying and development

Degree Title: Bachelor's degree in Tourism, Bachelor of hospitality management

Keywords: Hiking trails, nature tourism, service design, trail planning, route surveying, nature tourism

The subject of the thesis was to survey hiking routes located in Paljakka, development plans for the routes and creating trail cards for the Outdooractive internet portal. The thesis consists of four route development plans and four trail cards for the Outdooractive internet portal. The trail cards were based on practical surveys and observations and theoretical knowledge. The purpose of the development plans was to survey and clarify the current condition of the hiking routes and to reveal potential customers for them as well as the positive and negative features of the routes and development solutions from a customer-oriented perspective. The objective of the thesis was to create quality content for the development plans and Outdooractive trail cards and to increase author's expertise.

The theoretical section of the thesis covers tourism product development and nature tourism. It also describes the theoretical basis of route planning and surveying. The theoretical basis was used to deepen the author's knowledge of tourism product development, route planning and surveying to create quality content for the trail cards in the Outdooractive internet portal and the route development plans, and to benefit the organization that commissioned the thesis. The thesis was implemented as a functional thesis in co-operation with the Outdoors Kainuu-project. The trail cards produced as the outcome of the thesis are available to the public in the Outdooractive internet portal.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
1.1	Outdoors Kainuu-hanke	1
2	Tuotteistaminen ja matkailun tuotekehitys	4
2.1	Matkailun tuotekehitys	4
2.2	Asiakassegmentointi	7
2.3	Palvelumuotoilu	10
3	Luontomatkailu ja ekoturismi	13
3.1	Luontomatkailu	13
3.2	Ekoturismi	14
3.3	Kestävä kehitys	15
3.4	Retkeilymatkailu	16
3.5	Suomen potentiaaliset luontomatkailijaryhmät	17
3.5.1	Luontonautiskelijat	18
3.5.2	Luonnonihmeiden metsästäjät	18
3.5.3	Aktiiviset seikkailijat	18
3.6	Reittisuunnittelu ja kartoitus	19
3.6.1	Reittien vaativuusluokittelu	22
3.6.2	Suomen Ladun vaativuusluokittelu	23
3.6.3	Outdooractive vaativuusluokittelu ja elämyksellisyys	24
4	Paljakan retkeilyreittien kehityssuunnitelmat	28
4.1	Kartoitustyö	29
4.2	Reittikertomukset ja kehityssuunnitelmat	29
4.3	Ilveskierros	30
4.4	Ilveskierroksen kehityssuunnitelma	31
4.5	Maisemareitti	33
4.6	Maisemareitin kehityssuunnitelma	34
4.7	Kalastuspolku	35
4.8	Kalastuspolun kehityssuunnitelma	37
4.9	Luonnonpuistonpolku	37
4.10	Luonnonpuistonpolun kehityssuunnitelma	38
5	Pohdinta	40
	Lähteet	43
	Liitteet	

1 Johdanto

Paljakan reittikehitys valikoitui opinnäytetyön aiheeksi koska olen itse aktiivinen luonnossa liikkuja ja olen kiinnostunut matkailun ja erityisesti luontomatkailun kehittamisestä sekä reittisuunnittelusta ja kartoituksesta. Aihe on myös ajankohtainen, koska luontomatkailun kasvaessa myös Suomessa, laadukkaiden reittien ja digitaalisen sisällön tarve kasvaa. Näin ollen tarvitaan myös vastauksia siihen, kuinka kehitetään laadukkaita matkailutuotteita ja reittejä kestäväällä tavalla asiakkaat ja luonnon kantokyky huomioon ottaen. Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä yhteistyössä Outdoors Kainuu-projektin kanssa. Paljakasta valikoitui yhteensä neljä reittiä, joista tehtiin kehityssuunnitelmat sekä tuotettiin reittikortit Outdooractive-portaaliin. Reittien kartoituksessa tärkeässä osassa oli havainnointi Visit Finlandin määrittelemän kohderyhmän luontonautiskelijat näkökulmasta, jotta voitiin arvioida reittien soveltuvuutta kohderyhmälle. Kartoituksen aikana myös huomioitiin konkreettiset kehittämiskohteet kuten opasteet ja reittimerkinnot, tulentekopaikat, päivätuvat ja laavut. Kehittämiskohteet ja mahdolliset ratkaisut niihin tuodaan esille kehityssuunnitelmissa. Opinnäytetyön tavoitteena oli syventää tietämystä luontomatkailusta, matkailun tuotekehityksestä, asiakassegmentoinnista, palvelumuotoilusta sekä reittisuunnittelusta ja näin ollen kasvattaa asiantuntijuutta sisällöntuotannosta sekä reittikehityksestä, jotta voitiin tuottaa laadukasta sisältöä kehityssuunnitelmiin ja Outdooractiven reittikortteihin. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa valitut reitit, tehdä niille kehityssuunnitelmat kohderyhmä edellä sekä tuottaa reittikortit Outdooractive-portaaliin.

1.1 Outdoors Kainuu-hanke

Outdoors-tuoteteema on yksi neljästä Visit Finlandin/Finnpro:n linjaamasta tuotekehitystoiminnan strategisesta painopistealueesta. Kuluttajien valitessa matkaa ja matkakohdetta, he etsivät tekemistä ja elämyksiä, ja näistä aktiviteeteista ja niiden harrastusmahdollisuuksista halutaan yhä enemmän tietoa. Suomessa tähän kasvavaan

kansainväliseen kysyntään on havahduttu 2000-luvun alkupuolella. Kasvavien markkinoiden tuomat mahdollisuudet on tunnistettu sekä kansallisessa matkailustrategiassa, että kansallisessa luontomatkailustrategiassa. (Outdoors Kainuu 2019.)

Outdoors Finlandin-kansainvälistymisohjelman puitteissa on pyritty käynnistämään maakunnallisia ja alueellisia Outdoors-hankkeita, jotka toteuttavat maakunnallisesti Outdoors Finland -katto-ohjelman tavoitteita. Outdoors Kainuu -hanke on yksi näistä hankkeista. Hankkeen tavoitteena on lisätä maakunnassa vierailevien kansainvälisten ja myös kotimaisten luontomatkailijoiden määrää. Tavoitteen on erityisesti myös matkailun kannalta tärkeiden reittien laadun ja elämyksellisyyden nostaminen ja matkailukohteiden profiilien kehittäminen sekä materiaalien tuottaminen monimediaiseen viestintään ja reitti-informaatioiden digitalisointi. Hanke aloitettiin vuonna 2017 ja sen on määrä päättyä vuonna 2020. (Outdoors Kainuu 2019.)

Hanke koostuu 7 eri työpaketista, jotka ovat:

1. Toimijaverkoston kokoaminen ja kuulemiset.
2. Reittien ja luontokohteiden kartoitus.
3. Reittien ja kohteiden priorisointi.
4. Reittien kehityssuunnitelmat.
5. Ydinreittien monikanavainen viestintämateriaali
6. Reittien tarinallisuuden ja elämyksellisyyden sekä älykkään digitalisoinnin kehittäminen.
7. Reittien ja luontomatkailun alueellisen kehittämisen koordinointi. (Outdoors Kainuu 2019.)

Opinnäytetyö liittyy pääasiassa työpakettiin 2: Reittien luontokohteiden kartoitus ja työpakettiin 4: Reittien kehityssuunnitelmat. Työpaketissa 2 kartoitetaan Kainuun maakunnassa jo olemassa olevien ja Outdoors-ohjelmaan liittyvien retkeilyreittien kunto,

laajuus ja palvelurakenteet käyttäen pääasiassa tietoa, jota on jo saatavilla ja Outdoors Finlandin valtakunnallisessa hankkeessa laadittuja kriteeristöjä. Vaiheittain toteutettavassa kartoitustyössä huomioidaan sekä kesä- ja talviaktiviteetit. Ensimmäisen vaiheen kartoitustyö kattaa Oulunjärven ja Vuokatin alueet. Toisessa vaiheessa keskitytään Kainuun muihin alueisiin. Mahdollisen yhteistyö kehittämiseksi myös ylimaakunnalliset reitit huomioidaan. (Outdoors Kainuu 2019.)

Työpaketissa 4 laaditaan työpaketissa 3 valituille, matkailun kannalta keskeisille ydinreiteille kehityssuunnitelmat, jotka peilaavat mahdollisia käyttäjäryhmiä. Lisäksi tuotetaan monikielisesti informaatiota reiteistä Outdoors-portaaleihin. Näiden kehittämissuunnitelmien keskeisenä tehtävänä on reittien ja kohteiden laadun kehittäminen sekä niiden toivotaan johtavan alueellisiin infra-hankkeisiin. Työpaketissa tuotetaan myös digitaalista kartta-aineistoa niin ydin- kuin kehittyviltä reiteiltä. (Outdoors Kainuu 2019.)

Kehittämissuunnitelmissa tarkastellaan mm. seuraavia asioita:

- Ensisijaiset kävijäryhmät ja kävijäryhmien motivaatio, vaatimukset
- Vaativuus – luokittelu myös reitin osittain
- Reitin tai kohteen nimi, sijainti (kunta) ja saavutettavuus
- Reitin tai kohteen nykyinen ura, esitetyt poikkeamat/muutokset ja niiden perustelut (tallennettu paikkatietoon)
- Viitoitus ja opasteet – kunto, puutteet; Missä puuttuu ja mitä puuttuu?
- Infrastrukturi – taukopaikat, laavut, penkit, portaat, pitkospuut, kaiteet, wc:t – näistä myös kunto ja puutteet/lisätarpeet
- Elämyksen/elämyksien määrittely: kulttuurimetsä, terapiametsä, hyvinvointimetsä. (Outdoors Kainuu 2019.)

2 Tuotteistaminen ja matkailun tuotekehitys

Matkailutuote on luonteeltaan palvelu, joka koostuu monista eri elementeistä. Tärkeää on ymmärtää asiakkaiden tarpeet ja toiveet, kuunnella niitä ja suunnitella tuotteet niiden ympärille, jotta voidaan kehittää houkuttelevia tuotteita, joista asiakkaat saavat eniten arvoa itselleen. Tuotekuvausten on oltava selkeitä ja helposti ymmärrettäviä, jotta asiakkaalle ei jää mitään epäselväksi. Hyvä palvelujärjestelmä, vetovoimainen tuoteidea sekä sen kuvaus ja asiakkaiden motiivien ymmärtäminen ovat siis avainasemassa, kun lähdetään etenemään suunnitteluprosessissa. (Business Finland 2019.)

2.1 Matkailun tuotekehitys

Business Finlandin mukaan matkailun yksi Suomen tärkeimmistä vetovoimatekijöistä on luonto. Matkailussa tuotteistamisella on tärkeä osuus ja luontoa tuotteistetaan houkutteleviksi paketeiksi ja päiväretkiksi. Kansainvälisillä markkinoilla potentiaalisia teemoja ovat vaellus, pyöräily, maastopyöräily, melonta ja eläinkatselu. Luontomatkailun kärkenä toimivat omatoimiset, helposti toteutettavat, kevyet kesäaktiviteetit sekä valmiiksi paketoituneet, eri jakelukanaville tarkoitetut aktiviteettituotteet, joihin yhdistyy vastuullisuus, ruoka ja paikallinen kulttuuri. Hyödyntämällä enemmän ohjelmapalveluita, jotka ovat paikallisia, matkailuyritykset voivat monipuolistaa tarjontaansa ja sitä kautta taas houkutella matkailijoita pidentämään vierailunsa kestoa. Kansainvälisillä markkinoilla toimiminen vaatii pitkäjänteisyyttä. (Business Finland 2019.)

Jotta voidaan keskustella tuotekehityksestä ja matkailumarkkinoinnista on perusedellytyksenä matkailutuotteen olemuksen ymmärtäminen. Luonteeltaan matkailutuote on palvelu mikä taas johtaa siihen, että tarkastelussa painotetaan palvelujen markkinoinnin erityispiirteitä. Palvelu on aineetonta ja siksi matkailutuotteita ei voi varastoida, mutta siihen voi liittyä myös joitain aineellisia osia, kuten matkamuistoja, joita voi ostaa tai vaikkapa ruokaa. Aineellisten osien konkreettinen arviointi ja kokeilu onnistuu kuitenkin vasta matkan aikana. Se miten palvelu ja siihen liittyvät elementit koetaan, vaihtelee hyvin paljon: esimerkiksi ravintolassa ruokailevan

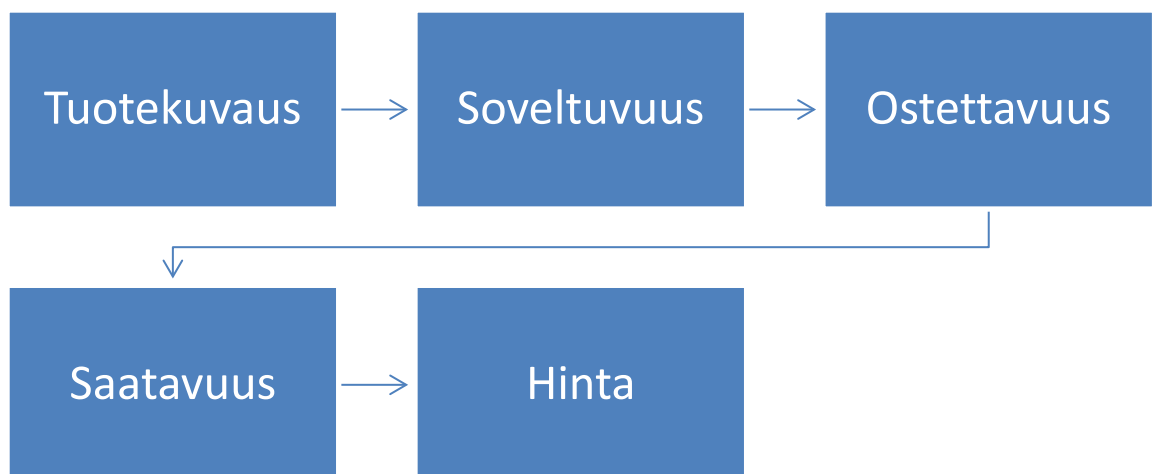
seurueen äänekäs jutustelu voi yhden asiakkaan mielestä olla häiritsevää, kun taas toisen mielestä se on hyvää viihdykettä. Myös asiakkaan omat mielialat vaikuttavat paljon siihen, miten palvelu koetaan, saman asian voi eri tilanteessa kokea eri tavalla. (Komppula & Boxberg 2002, 10-11.)

Tuotteistaminen on käsitteenä hankala, koska sillä ei ole yhtä tyhjentävää määritystä ja usein sitä käytetäänkin huolimattomasti arkikielessä. Tarinallistaminen, tuotekehitys ja palvelun sisällön rakentaminen liitetään usein tuotteistamiseen. Vääriä käyttökohteita edellä mainitut eivät kuitenkaan ole, vaan ne kaikki voidaan sisällyttää tuotteistamisen käsitteeseen. (Tonder 2013, 14.) Parantaisen (2007) mukaan vaikeita taitoja voidaan monistaa tuotteistamisen avulla siten, että hyviä tuloksia saavat aikaan myös muut kuin huippuammattilaiset. (Parantainen 2007, 14). Tuotteistamisen kohde määrittelee paljolti sen, miten tuotteistamien ymmärretään (Tonder 2013, 14).

Tuotteistettaessa palveluita puhutaan asiakkaan tarpeen tyydyttämisestä tai ongelman ratkaisemisesta konkreettisen hyödykkeen sijaan. Palveluntarjoaja tarjoaa palveluissa asiakkaan hyväksi työaikansa, huomionsa ja osaamisensa. Palvelusta saatava arvo, joka siirtyy asiakkaalle, on aineeton. Palvelujen tuotteistamisessa suoritetta muokataan niin, että pystytään vastaamaan asiakkaan ostamisen motiiveihin sekä tarpeeseen ja että palvelusta muodostuu vakioamuotoinen ja selkeä toimenpide, joka voidaan hinnoitella. (Tonder 2013, 14.) Tuotteiden muokkaus kohdemarkkinoille tai asiakasryhmille on tärkeää ja varsinkin vientimarkkinoilla arvostetaan elämyksellisyyttä, laatua, turvallisuutta ja luotettavuutta (Business Finland, Kansainvälistymisopas 2019, 12). Matkailu- ja kulttuurialalla tuotteistamisen yhteydessä puhutaan usein myös tuottamisesta. Tuotteistamista ei pidä kuitenkaan sekoittaa tuottamiseen sillä näiden kahden käsitteen välillä merkittävä ero. Tuotteistamisen eroaa tuottamisesta siten, että sen toiminnallinen viitekehys on kaupallisuus. Tuottajan työstäessä sisältö- ja käyttäjälähtöistä palvelua, tuotteistaja työstää liikeidea. (Tonder 2013, 14.)

Uuden tuotteen kehittäminen on prosessi, joka etenee vaiheittain ja lähtee käyntiin uusien ideoiden etsimisellä ja prosessi päättyy, kun uusi tuote julkistetaan. Tutkittu tieto markkinoiden ja asiakkaiden tarpeista, sekä yrityksen omista mieltymyksistä ja tuntemuksista pitäisi olla tuotekehityksen perustana. Merkittävänä pidetään myös

asiakkaiden osuutta tuotekehitysprosessissa. (Komppula & Boxbeg 2002, 97.) Business Finlandin (2019) mukaan asiakkaan roolia tuotteiden suunnittelussa ei voida aliarvioida. Jotta voidaan suunnitella kilpailukykyisiä ja asiakkaiden tarpeet ja odotukset täyttäviä tuotteita, on erittäin tärkeää, että asiakasta kuunnellaan. Käytännössä tämä tarkoittaa verkkokyselyitä ja haastatteluja, joiden avulla selvitetään asiakkaiden tarpeet ja odotukset. Asiakaspalautteiden keruuta esimerkiksi henkilökohtaisilla haastatteluilla sekä käytännön ohjeistusta henkilökunnalle ja reklamaatioiden hoitoprosessin hallintaa. (Business Finland, Kansainvälistymisopas 2019, 14.) Matkailupalveluissa asiakkaan laatukokemuksen syntymistä säätelevät matkailukohde tai koko yritys sekä sen imago ja maine eli palvelujärjestelmä, jossa asiakas kokee matkailukokemuksensa. Tätä kaikkea kutsutaan laajennetuksi palvelutuotteeksi ja imagolla viitataan matkailijoiden käsityksiin yrityksestä. Asiakkaat odottavat yritykseen tullessaan, että se tuottaa hänelle parhaat mahdolliset edellytykset, onnistuneeseen ja odotusten mukaiseen kokemukseen. Onnistunut palveluprosessi, vetovoimainen tuoteidea ja sen kuvaus sekä toimiva ja luotettava palvelujärjestelmä muodostavat matkailutuotteen. (Komppula & Boxberg 2002, 97.) Tuotteen rakentamisessa (kuva 1) on viisi tärkeää seikkaa, jotka tulisi ottaa huomioon (Business Finland 2019, 12).

Kuva 1. Tuotteen rakennusohje (Business Finland Kansainvälistymisopas 2019).

Tuotekuvauksessa tuote on esiteltävä tarpeeksi yksityiskohtaisesti, jotta sen sisällön ymmärtäminen on asiakkaalle helppoa. Seuraavaksi määritellään kohderyhmä, jolle tuote soveltuu parhaiten. Ohjeet tuotteen ostamiseen tai varaamiseen on oltava selkeät ja on kerrottava myös, milloin tuote on saatavilla, esimerkiksi kesä -tai talvi, kun on kyse matkailutuotteesta. Hinta tulee ilmoittaa selkeästi. (Business Finland Kansainvälistymisopas 2019, 12.) Kun uutta tuotetta lähdetään kehittämään, on ensimmäisenä mietittävä tuotteeseen liittyvää sisältöä asiakkaan arvon pohjalta. Ennen ensimmäistä vaihetta on selvitettävä mitä tarpeita ja odotuksia asiakkaalla on arvosta. Yritys ei voi lähteä kehittämään uusia tuotteita, ennen kuin tarkasti selvitetty se, että mikä on haluttu tarkoitus ja kohderyhmä. Tuotekehitystä ei voida lähteä tekemään ”jokaiselle jotakin” periaatteella, koska silloin asiakkaan tuotteesta saama lisäarvo johonkin toiseen tuotteeseen verrattuna ei välttämättä toteudu. (Komppula & Boxberg 2002, 100.)

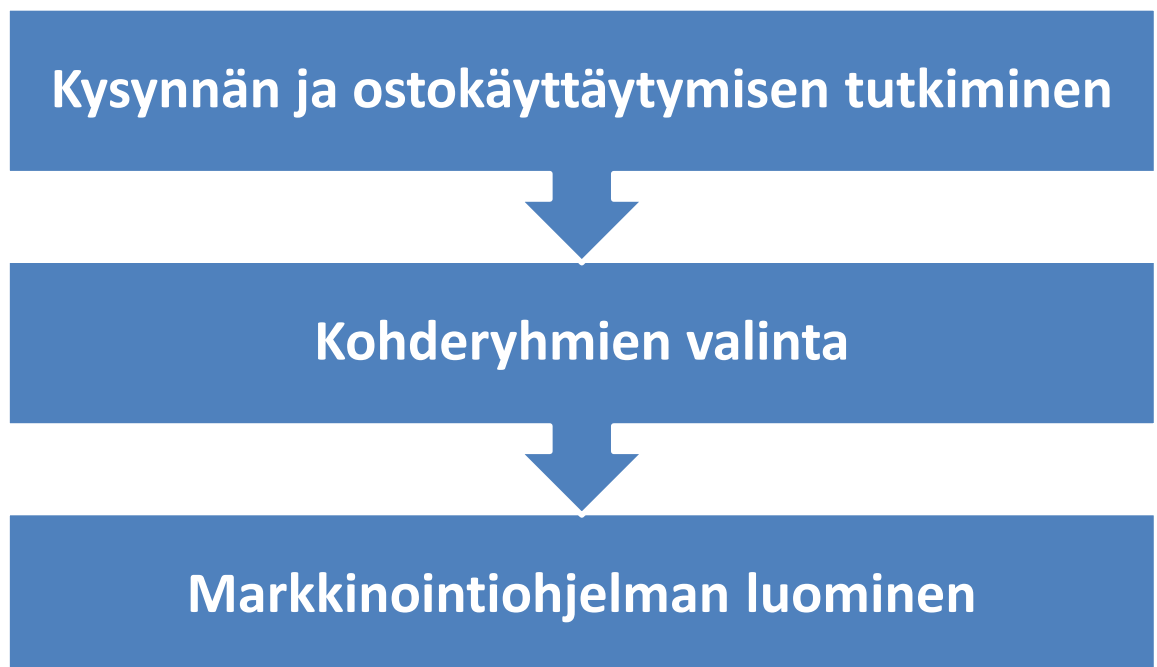
Käytännössä matkailuyrityksen tuoteidea perustuu hyvin usein johonkin resurssiin, joita yrityksellä on käytettävissä: mietitään mitä osaamista henkilökunnalta löytyy, minkälaisia välineitä on käytettävissä, millaisia majoitustiloja tai paikkoja on yrityksen käytettävissä. Myös varsinaisilta kilpailijoilta, ulkomaisista yrityksistä sekä asiakkaiden mahdollisesti kertomista omakohtaisista kokemuksista tai konkreettisista toiveista voi löytyä ideoita tuotekehitykseen. Matkailutuotteet, joita myydään yrityksille, suunnitellaan usein tapauskohtaisesti asiakkaiden sen hetkisten tarpeiden mukaan. Kun tuotteen idea perustetaan selkeään arvomääritelmään, kehittyy niistä monesti menestyksellisiä tuotteita, joita voidaan pieniä muutoksia tekemällä myydä sekä yrityksille kuin myös jollekin tietylle kohderyhmälle matkan tarkoituksen ja toissijaisten motiivien pohjalta. (Komppula & Boxberg 2002, 100-101.)

2.2 Asiakassegmentointi

Asiakassegmentoinnilla tarkoitetaan yrityksen markkinoiden jakamista erilaisiin ryhmiin, jotka ovat sisäisesti samanlaisia. Ihmiset ovat tunnetusti laumasieluja, ja sama pätee myös kuluttamiseen. Kulutustottumuksiltaan täysin omalaatuista kuluttajaa löytyy

harvoin. Yksilöllisyyden korostamisesta huolimatta tunnemme tarvetta kuulua ja tulla luokitelluksi joihinkin tiettyihin ihmisryhmiin. Toisaalta voimme tehdä kuluttamisessa myös tietoisia valintoja, jotta meitä ei sekoitettaisi johonkin tiettyyn sosiaaliseen ryhmään. Tuotteen tai palveluntarjoajan näkökulmasta ihmisryhmien erilaiset mieltymykset ja tavat ovat kuitenkin helpottavia tekijöitä. (Tonder 2013, 43.)

Yritys voi luoda asiakassuhteita, jotka ovat kannattavia ja toimivia panostamalla asiakaslähtöisyyteen, ja tästä on kysymys myös segmentoinnissa. Segmentointia ei voi kuvata yhdeksi ainoaksi toimenpiteeksi, vaan sitä on tarkasteltava prosessina. (Kuva 3). Toimenpiteet vaihtelevat paljon eri segmenttien välillä, eikä esimerkiksi toisessa segmentissä toimiva asiakaspalvelu ja tuotevalikoima välttämättä toimi toisessa segmentissä. Myös asiakassuhteiden hoitaminen vaihtelee segmenttien välillä. Samanlaista markkinointiviestintää ei myöskään voida kohdentaa kaikille segmenteille vaan se on suunniteltava sopivaksi kullekin kohderyhmälle. Käytännössä siis asiakaslähtöisyys määrää tuotteiden suunnittelua ja koko toimintaa. On siis perusteltua sanoa, että asiakaslähtöisellä markkinoinnilla ei ole menestymisen edellytyksiä ilman onnistunutta segmentointia. (Bergström & Leppänen 2009, 151.)

Kuva 2. Yksinkertaistettu kuvio segmentointiprosessista. (Bergström & Leppänen 2009).

Koska samalla tavalla kaikille asiakasryhmille markkinoiminen ei ole kannattavaa, tehdään tuotteistamisesta ja markkinoinnista tehokkaampaa ja taloudellisempaa eriyttämisen eli differoinnin avulla. Kuluttajakäyttäytymisen tutkiminen ja ymmärtäminen on kiinteä osa segmentointia ja kuluttajien ostoskäyttäytyminen, ja niihin vaikuttavat tekijät ovat segmentoinnin perusteena. Ostoprosessiin vaikuttavat mentaaliset, fyysiset ja tunneperäiset vaikuttimet ja motiivit, jotka ohjaavat ihmisiä. Edellä mainituilla tekijöillä tarkoitetaan kuluttajakäyttäytymistä. Sama pätee myös matkailupalvelun tuotteistamisessa. Matkailijan kuluttajakäyttäytymisen ymmärtäminen on tärkeää ostoprosessin etenemisen kannalta ja että asiakkaan tarve ja tarjottu palvelu kohtaisivat toisensa. Mikä tekee palvelusta houkuttelevan asiakkaan näkökulmasta? Jotta siihen saadaan vastaus, on tiedostettava ja ymmärrettävä kohdeasiakasryhmän ostomotiivit, miksi he matkustavat ja onko heillä olemassa jotain tarpeita, jotka juuri kyseinen palvelu voisi täyttää. Matkailumarkkinoiden segmentoinnin perustana käytetään matkailijoista tehtyjä profiloiteja. Profilointi tarkoittaa sitä, että määritellään tietynlainen tyyppi asiakas. Usein nämä määrittelyt perustuvat yleistyksiin, joita tehdään asiakastyypeistä ja heidän käyttäytymisestään. Yleensä matkailijoita on segmentoitu väestölliseen, maantieteelliseen, psykologiseen ja käyttäytymiseen liittyvien tekijöiden perusteella. Yrityksen markkinoiden luokittelussa tehokkain tapa segmentoida on perustaa se matkailijoiden motiiveihin. (Tonder 2013, 43-44.)

Siirtyminen demograafisesta kohderyhmittelystä (ikä, kansallisuus jne.) psykograafiseen segmentointiin (elämäntyyli, kulutustottumukset, sosiokulttuuriset tekijät jne.) tuo tulevaisuudessa omat haasteensa strategian ja tavoitteiden täyttämiseen. Segmentillä tarkoitetaan jotain asiakasryhmää, jonka sisällä ostajilla on jokin yhteinen piirre tai piirteitä. Tämä piirre on tulevaisuudessa entistäkin tunnepohjaisempi ja perustuu sosiokulttuurisiin tekijöihin. Tulevaisuudessa segmentit myös supistuvat. Markkinoiden muuttuessa yhä heterogeenisemmiksi on kohderyhmän valitseminen iän ja kansallisuuden pohjalta lähes mahdotonta. Vaikka asiakkaat olisivat saman ikäisiä ja kotoisin samasta maasta on heissä silti suuria eroavaisuuksia. (Hallmann & Hennings 2014, 119.)

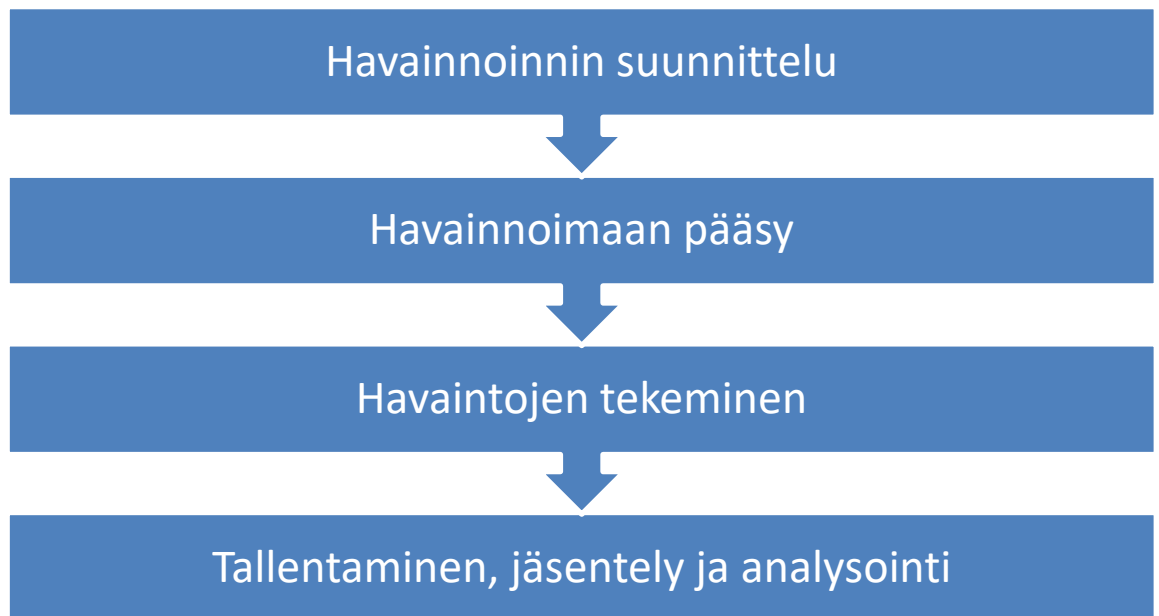
2.3 Palvelumuotoilu

Yrityksen ja sen kohderyhmän vuorovaikutukseen liittyviä monenlaisia haasteita voidaan ratkaista palvelumuotoilun avulla. Jotta tätä vuorovaikutusta tapahtuisi, tulisi asiakkaiden osallistua, kuluttaa ja nauttia yrityksen tarjoamasta palvelusta. Palvelumuotoilun avulla pyritään vahvistamaan palvelun menestymistä. Yksi palvelumuotoilun tärkeimmistä asioista on liiketoiminta-arvon ja asiakasarvon tasapaino. Asiakas ei osta palvelua nyt tai uudelleen ensioston jälkeen, jos hän ei koe saavansa riittävää arvoa palvelusta tai ratkaisusta. Onkin siis äärimmäisen tärkeää ymmärtää asiakkaiden toiveet ja tarpeet palvelun suhteen ja ymmärtää se, mitä ongelmaa ollaan ratkaisemassa. Tutkimalla ja havainnoimalla asiakkaita saadaan lisää ymmärrystä heidän tarpeistaan ja toiveistaan palvelun suhteen. Jotta palvelut pysyisivät markkinoilla, on niiden tuotettava arvoa niitä tuottavalle yritykselle, jos näin ei ole, palvelun tuottaminen ei ole kannattavaa eikä yrityksen toiminta elinkelpoista. Palvelun tuottavan yrityksen nykytilan, todellisen ja tavoitetilan tunnistaminen on myös olennainen osa palvelumuotoilua. Kun palvelut suunnitellaan näihin realiteetteihin, voidaan vahvistaa yrityksen jokapäiväistä menestystä ja pitempiaikaista tavoitetta. (SDT Palvelumuotoilun työkalupakki 2019.)

Palveluiden kehittämisessä on ensiarvoisen tärkeää heivata romukoppaan sellainen ajatusmalli, että pelkästään tavarat ovat kehittämisen pääosassa, ja että oheispalveluilla tehdään vain lisää rahaa. Ihminen ja hänen tarpeensa on ehdottomasti asetettava kehittämisen ytimeen. Parhaiten nämä tarpeet tyydytetään organisaation tarjoomalla; erilaisilla palvelukonsepteilla, palveluiden ja tavaroiden yhdistelmällä, joihin sisältyy myös ympäristöjä, tiloja sekä tavaroita ja ihmisiä. Erona fyysisiin tuotteisiin ja tavaroihin on se, että palvelut muuttuvat ja elävät jatkuvasti ja ovat käytännössä toteutettuna vuorovaikutteisempia ja monirakenteisempia systeemejä. Näitä systeemeitä, joissa palvelut tuotetaan, kutsutaan palveluekosysteemeiksi. Palveluekosysteemit koostuvat järjestelmistä ja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta sekä monista virtuaalisista ja fyysisistä ympäristöistä. Olennaisia palvelun tuottamiseen vaikuttavia tekijöitä ovat asiakaspalvelijat ja asiakkaat, sekä erilaiset ympäristöt ja esineet, jotka vaikuttavat itse palveluun. Ympäristöt voivat olla virtuaalisia tai fyysisiä. Yhteisön aineellisten ja henkisten saavutusten kokonaisuus on yhtä kuin kulttuuri. Siksi palvelua on hankala kopioida, koska

palveluosaaminen liittyy vahvasti tekemisen kulttuuriin. Tekemisen kulttuuri on jokaisen rakennettava itse, sitä ei voi kopioida. (Tuulaniemi 2011, 55, 66.)

Tuotekehitystä voidaan tehdä myös asettumalla asiakkaan rooliin ja havainnoimalla ja keräämällä tietoja niistä asioista, jotka vaikuttavat siihen, miten asiakas palvelun kokee. Ympäristön puheenaiheilla, ystävien mielipiteillä tai vaikkapa sosiaalisella medially voi olla vaikutusta asiakkaan mielipiteeseen palvelusta, vaikka hän ei itse olisi vielä sitä kokenutkaan. Asiakkaan roolissa pyritään kuvailemaan mitä ajatuksia ja tuntemuksia hänellä on palvelusta. Tarkkailtavana on myös asiakkaan käytös, se mitä hän sanoo ja miten hän käyttäytyy julkisesti, mitä hän kertoo muille ja onko esimerkiksi ristiriitaisuuksia käytöksessä, käyttäytyy toisin kuin sanoo. Näköhavainnoilla on myös iso vaikutus, millaisia asioita ja ihmisiä hän näkee ympärillään, miten esimerkiksi tarjouksilla yritetään vaikuttaa häneen tai millaisia ongelmia hän kohtaa ympärillään. (SDT Palvelumuotoilun työkalupakki 2019.) Havainnoinnissa on yleensä neljä tyypillistä vaihetta (kuva 3). Kun asiakkaiden toimia seurataan heille ominaisissa ympäristöissä, voidaan tuotekehittäjille muodostaa yleistuntuma käyttöympäristöstä sekä käyttäjistä ja heidän tekemisistään. Tämän avulla suunnittelukonseptissa olevat puutteet ja virheelliset oletukset voidaan tuoda esille ja samalla luoda perustaa täydentäville ratkaisuille ja uusille ideoille. Havainnointia voi tehdä esimerkiksi oleskelemalla käyttäjien ympäristössä ja seuraamalla käyttäjien vapaa-ajassa tai työssä tapahtuvia toimia, miksi asioita tehdään niin kuin tehdään. Tarkasteltavana on myös käyttäjien ympäristö, mistä se koostuu ja miltä se tuntuu. Ihmiset, tekemiset ja esineet muodostavat kokonaisuuden, jossa tuotetta käytetään. Havainnoinnin tavoitteena on luoda käsitystä siitä, minkälainen tämä kokonaisuus on. Tärkeää onkin tarkastella asioita laajasti, eikä pelkästään tuoteidean kantilta. Ensin täytyy tietää, että miksi asioita tehdään kuin niitä tehdään, ennen kuin voidaan kehittää uutta ja parempaa. (Hyysalo 2009, 106-107.) Opinnäytetyössä toteutettavien tuotekorttien ja kehittämissuunnitelmien kannalta asiakkaan roolissa havainnointi on tärkeässä osassa siksi, että osataan tuottaa oikeanlaista ja kiinnostavaa sisältöä tuotekortteihin ja tarkastella kehittämissuunnitelmissa reittien soveltuvuutta luontonautiskelijoille.

Kuva 3. Havainnoinnin neljä tyypillisintä vaihetta. (Hyysalo 2009, 111).

3 Luontomatkailu ja ekoturismi

Ekoturismin ja luontomatkailun määrittelyssä on monenlaisia eri näkökulmia ja niiden erottaminen toisistaan voi olla hankalaa, esimerkiksi Buckleyn (2009) ja Fennelin (2008) mukaan ekoturismi on osa luontomatkailua. (Buckley 2009, 12; Fennel 2008, 45). Hemmin (2005a, 353) mukaan ekoturismi pyrkii kuitenkin kansainvälisellä tasolla erottumaan luontomatkailusta ja tätä perustellaan sillä, että ekoturismissa on vahvemmat eettiset periaatteet kuin luontomatkailussa ja luontomatkailussa suhtautuminen luonnonsuojeluun on löysempää. Tämän opinnäytetyön kehittämissuunnitelmissa pidetään silmällä pääasiassa Hemmin (2005a, 333) määritelmää luontomatkailusta.

Paljakka ei ole ekoturismikohde vaan se voidaan määritellä enemmän luontomatkailuun kallistuvaksi kohteeksi. Alueelta löytyy kyllä luonnonsuojelualueita ja luonnonpuisto, jotka taas voivat lukeutua enemmän ekoturismiin sopiviksi kohteiksi, tiukempien sääntöjen takia. Paljakassa ei ole ekoturismin luontomatkailusta erottavaa tiukempaa eettistä linjaa ja suojelullinen suhtautuminen on vähäisempää.

3.1 Luontomatkailu

Luontoon perustuvan matkailun (nature based tourism) tai luontomatkailun määrittelemisen on erittäin hankala tehtävä ja sille ei ole olemassa yhtenäistä kansainvälistä tai edes kansallista määritelmää. Määritelmät voivat olla myös tiukkoja tai väljempää. Tiukoissa määritelmässä ei esimerkiksi motorisoiduilla kulkuvälineillä luonnossa liikkumista voida pitää luontomatkailuna. Määrittely on kuitenkin useimmiten väljempää. (Petäjistö & Ashley 2011, 9,11.) Buckley (2009) määrittelee luontomatkailua näin: luontomatkailu kattaa kaikenlaisen luontoon liittyvän matkailun, jossa luonto toimii pääasiallisena vetovoimana. Näin ollen luontomatkailu kattaa myös vaatimattomat maisemien katselut, sekä myös erikoistuneemmat matkailun muodot kuten eläinten katselut ja tarkemmin määritellyt matkailun muodot kuten ekoturismi. (Buckley 2009, 12.) Hemmin (2005a, 333) määritelmä taas on hieman erilainen: se on matkailua, joka tapahtuu luonnossa ja se tähtää kestävän kehityksen periaatteiden noudattamiseen.

Koska luontomatkailun määrittelyssä käytetään vähenevissä määrin erilaisia reunaehtoja, voitaisiin Hemmin (2005a, 336) mukaan luopua luontoon perustuvan matkailun (nature based tourism) käsitteestä.

Ihmisen luontosuhde toimii luontomatkailun perustana. Tutkimalla matkailijan ja luonnon välistä yhteyttä voimme paremmin ymmärtää ihmisen suhdetta luontoon ja sitä kautta kehittää luontomatkailua ja vastata siihen liittyviin keskeisiin kysymyksiin. Matkailijan luontosuhteen muodostumiseen vaikuttavat emotionaaliset ja tiedolliset tekijät, joiden muodostumiseen taas vaikuttavat ihmisen asenteet ja arvot. Yksinkertaisesti määriteltynä se on siis ihmisen ja luonnon välinen vuorovaikutus. (Hemmi 2005a, 319.) Luontomatkailun avulla voidaan parantaa paikallisyhteisön hyvinvointia, ylläpitää ympäristön laatua ja tuottaa matkailijoille myönteisiä kokemuksia. Luontomatkailulla on kuitenkin monia sen tulevaisuutta heikentäviä uhkatekijöitä ja ne tulisikin huomioida ajoissa. Luonto kuluu nopeammin ja sen virkistysarvo vähenee, jos ympäristö on saastunut ja roskainen. Luonnon monimuotoisuutta taas uhkaavat erilaiset vieraslajit ja lajistomuutokset. Ruuhkautuneilla matkailualueilla viihtyvyys vähenee ja se voi näin ollen ohjata matkailijat jonnekin muualle, jolloin myös ongelmat levittäytyvät uusille alueille. (Tolvanen 2019.)

3.2 Ekoturismi

The International Ecotourism Society (2015) verkkosivun mukaan ekoturismi määritellään seuraavasti: vastuullinen matka luonnonalueille, joka säästää ympäristöä, ylläpitää paikallisten hyvinvointia ja sisältää myös koulutusta. Koulutus koskee niin työntekijöitä kuin asiakkaitakin (TIES 2015). Green Travel (2020) -verkkosivusto määrittelee ekomatkailun seuraavasti: ekomatkailussa toteutuu ympäristöystävällisyys ja siinä keskitytään kestäväan kehitykseen. Tärkeässä osassa on paikallisen kulttuurin kunnioittaminen ja pyrkimykset pitää se koskemattomana. (Green Travel 2020.)

Useimmissa tapauksissa riittää yleispätevä ekomatkailun konsepti ja tarkkaa määritelmää tarvitaan vain tilastollisista ja lainopillisista syistä. Esimerkiksi jos ekomatkanjärjestäjät tarvitset erityislupaa kansallispuistoon. (Buckley 2009, 19.) Ekoturismista kirjoitettu

valtava määrä kirjallisuutta osoittaa, että se on oikeastaan yksi luontoon perustuvan matkailun muoto, johon kuuluu monia muitakin matkailun tyyppisiä sekä ulkoilumuotoja. Huolimatta siitä, että ekomatkailla on samoja ominaispiirteitä muiden matkailun muotojen kuten seikkailumatkailun kanssa, on sillä kuitenkin hienovaraisia eroja näihin verrattuna, jotka tekevät siitä ainutlaatuisen. Pääasiassa ekomatkailla määrittävät seuraavat piirteet: tuote on luontoon pohjautuva, kestävä kehitys ja suojelulliset osatekijät. (Fennell 2008, 45.) Kuten aikaisemmin mainittiin, ekoturismi kuitenkin pyrkii kansainvälisellä tasolla erottautumaan luontomatkaillusta. Ekoturismin ydinperiaatteet voidaan tiivistää seuraavasti: ekoturismi on paikallisesti hyödyntävää, se on pääasiassa pienten ryhmien matkailua, se kasvattaa matkailijaa ympäristöllisesti ja se synnyttää matkailijatytyväisyyttä. (Hemmi 2005a, 352.)

3.3 Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen avulla pyritään turvaamaan tulevien sukupolvien mahdollisuudet hyvään elämään. Vuonna 1987 Brundtlandin komissio määritteli kestävä kehityksen seuraavasti: se on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet mutta ei kuitenkaan vie tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta omien tarpeidensa tyydyttämiseen. (Kestävä matkailu suojelualueilla, opas matkailuyritykselle 2019.) Ottamalla kestävyysajattelu mukaan jo luontomatkaillun suunnitteluvaiheessa on luontomatkailla edellytykset säilyä. Ennaltaehkäisy onkin avainasemassa ekologista kestävyttä ajatellen. Retkeilyn kohdistuessa suojelualueille, on huolehdittava siitä, että kulumista ei aiheudu alueen arvokkaille elinympäristöille ja monimuotoisuudelle. Uhkana vieraslajien leviämistä ei vielä tunnusteta kovin hyvin. Ilmaston lämpenemisen vaikutukset voivat lisätä vieraslajien leviämistä ja herkäät alueet saattavat vaarantua, kun eteläiset lajit leviävät matkailijoiden mukana. (Tolvanen 2009.)

Ekologinen, taloudellinen ja sosiokulttuurinen ulottuvuus ovat kolme ulottuvuutta, jotka voidaan erottaa kestävästä kehityksestä. Nämä kolme edellä mainittua ulottuvuutta toimivat yhteistyössä hyvinvoinnin edistämiseksi. Ekologinen kestävyys tarkoittaa muun muassa monimuotoisen luonnon säilyttämistä sekä ihmisen taloudellisten ja aineellisten

toimintojen sopeuttamista luonnonvaroihin ja luonnon sietokykyyn. Sosiokulttuurinen kestävyys tarkoittaa tasa-arvoisuutta ja ihmisoikeuksien kunnioittamista ja sen tavoitteena on maailmanlaajuisen ja kansallisen hyvinvoinnin lisääminen. Kun palvelut ja tavarat toimitetaan taloudellisesti kestäväällä tavalla, ympäristö rasittuu vähemmän sekä säästyy luonnonvaroja ja energiaa. Matkailuelinkeinon toimintaedellytysten turvaaminen onkin tärkeää tulevia sukupolvia ajatellen koska matkailualalla on huomattavia positiivisia vaikutuksia paikalliseen työllisyyteen ja talouteen. Yksi kestävä matkailun periaatteista onkin pyrkimys hyödyntää ympäristön resursseja paikallisyhteisöjen ainutlaatuisuutta ja luontoa kunnioittaen. Kun tarkastellaan kestävä matkailun tavoitteita ekologiselta kannalta, on tärkeää, että kohdealueen ympäristöarvoja kunnioitetaan eikä vaaranneta alueen alkuperäisten lajien esiintymistä tai ekosysteemien toimintaa. Matkailualueilla seurataan säännöllisesti muun muassa matkailun vaikutuksia uhanalaisiin lajeihin. (Kestävä matkailu suojelualueilla, opas matkailuyrityksille 2019.)

3.4 Retkeilymatkailu

Retkeilymatkailussa voidaan hyödyntää historiallisia polkuja, erilaisiin teemoihin pohjautuvia maisemallisia ja kulttuurisia reittejä. Retkeilymatkailun tärkeimpänä osana kokemusta on itse matka eikä vain siirtyminen pisteestä A pisteeseen B. Vaeltaen kohteisiin on helppo tutustua ja kaikki aistit ovat alusta asti mukana luomassa kokemusta ympärillä olevasta maailmasta. Erilaisia termejä jalan luonnossa liikkumiselle on useita ja ne eroavat toisistaan hieman. Useimmin käytettyjä ovat retkeily, vaellus ja patikointi. Retkeilymatkailu kattaa nämä kaikki edellä mainitut termit. (Kattilamäki 2019.) Luonto tarjoaa tutkitusti monipuolisia vaihtoehtoja niin henkisen kuin fyysisenkin hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Luonnossa liikkuminen rauhoittaa mieltä, syke hidastuu ja lihasjännitykset tasaantuvat, negatiiviset tunteet vähentyvät, tarkkaavaisuus kasvaa, immuunivaste ja vastustuskyky paranevat. Epätasaisemmassa maastossa liikkuminen parantaa kehonhallintaa ja ulkona liikkuminen parantaa myös hapensaantia. Sopiva fyysinen rasitus parantaa myös unen laatua. (Sitra 2013.)

Retkeilyn suosio suurilla markkinoilla jatkaa kasvuaan, ja retkeilijöiden määrät ovat kasvussa ja näin ollen myös retkeilymatkailu on määrällisesti lisääntynyt. Yli puolet aktiivisessa iässä olevista saksalaisista kokee olevansa retkeilijöitä. Skotlannissa yksi tärkeimmistä motivaatiotekijöistä matkalle lähdetessä on retkeily. Kansallispuistojen kävijämäärät ovat Suomessa kovassa kasvussa. Tärkeimpiä motivaatiotekijöitä ovat hyvinvoinnin ja elämyksien hakeminen. (Retkeilymatkailun suunnitteluopas 2019.) Metsähallituksen tilastojen (liite 1, 1-3) mukaan valtion hoitamille suojelualueille tehtiin vuonna 2019 yli 7 miljoonaa käyntiä. Luvussa ovat mukana kansallispuistojen lisäksi valtion retkeilyalueet ja muut virkistyskäytöllisesti merkittävät suojelualueet ja retkeilykohteet. (Metsähallitus 2019.) Luonnon, maaseudun ja retkeilymatkailun yhteys on vahva ja aktiviteettien kuten maastopyöräilyn, kalastuksen ja melonnan sekä muiden matkailun muotojen yhdistäminen siihen on helppoa. Hektinen elämä saa ihmiset etsimään sille vastapainoa luonnossa liikkumisesta. Retkeily luonnon hiljaisuudessa ja hidastaminen ovat tärkeimpiä motivoivia tekijöitä luontoon lähtemiselle. Monet hakevat myös esimerkiksi luonnossa toteutettavien aktiviteettien kautta esimerkiksi oman kunnan kohottamista. Tämä kertoo kuitenkin vain siitä, että retkeilymatkailulla on monipuolisia mahdollisuuksia. (Kattilamäki 2019.)

3.5 Suomen potentiaaliset luontomatkailijaryhmät

Visit Finlandin 2017 teettämässä tutkimuksessa määriteltiin kuusi Suomen kannalta merkittävää asiakassegmenttiä: luonnon ihmeiden metsästäjät, luontonautiskelijat, aktiiviset seikkailijat, ”suomalainen luksus”, city breikkaajat ja aitouden etsijät. Segmentointi perustuu laajaan kuluttajatutkimukseen, jossa kartoitettiin Suomeen liittyviä vetovoimatekijöitä päämarkkinoillamme Kiinassa, Saksassa, Iso-Britanniassa ja Japanissa. Varsinkin talvielämykset, revontulet ja luonto voivat erottaa Suomen kilpailevista maista. Visit Finlandin kohderyhmätutkimuksessa tunnistettiin kolme pääsegmenttiä, joille luonto oli ensisijainen motiivi Suomeen matkustamiselle: Aktiiviset seikkailijat, Luonnon ihmeiden metsästäjät ja Luontonautiskelijat. Vaikka luonto on yhdistävä tekijä näissä kolmessa segmentissä, nousi tutkimuksessa kuitenkin selkeästi

esille matkustusmotiivien erilaisuus. (Business Finland 2019.) Tässä opinnäytetyössä pääasiallinen kohderyhmä on luontonautiskelijat.

3.5.1 Luontonautiskelijat

Luontonautiskelijoiden pääasiallisena motiivina matkalle lähtemiseen on luonnonrauha ja akkujen lataus. 16% maailman kaikista matkailijoista on luontonautiskelijoita, ja 34% heistä harkitsee matkustavansa Suomeen. Suurin osa heistä on miehiä kaikista ikäryhmistä. Luontonautiskelijoita kiinnostaa kansallispuistot, metsät, järvet, merenrantamaisemat, saaristo, revontulet, keskiyön aurinko, erämaaretriitit sekä sienestys ja marjastus. Matkaillessa luontonautiskelijoille on tärkeää kohteen turvallisuus sekä myös hiljaisuus ja rauhallisuus. (Visit Finland 2019, 14.)

3.5.2 Luonnonihmeiden metsästäjät

Luonnonihmeiden metsästäjien matkustusmotiivina on ainutlaatuinen luontokokemus. Heitä kiinnostaa revontulet, metsät, yötön yö ja kansallispuistot. 12% maailman kaikista matkailijoista on luonnonihmeiden metsästäjiä, ja 35% heistä harkitsee matkustavansa Suomeen. Iso-Britanniassa ja Saksassa heistä enemmän on naisia kuin miehiä, kun taas Japanissa ja Kiinassa on enemmän miehiä kuin naisia. Luonnonihmeiden metsästäjät eroavat luontonautiskelijoista tarkan motiivinsa ja ”kerran elämässä” -asenteensa takia. Luonnonihmeiden metsästäjät ovat myös keskimäärin luontonautiskelijoita vanhempia matkailijoita. He arvostavat matkaillessaan turvallisuutta ja rauhallisuutta. Kiinalaisille ja japanilaisille kohteen täytyy olla myös eksoottinen. (Visit Finland 2019, 13.)

3.5.3 Aktiiviset seikkailijat

Aktiivisia seikkailijoita kiinnostaa extreme-lajit, maastohiihto, talvi ja arktinen luonto, eläinten tarkkailu, vaellus, vesi-, lumi- ja maastoaktiviteetit. Pääasiallisena

matkustusmotiivina aktiivinen toimintaloma luontomaisemissa. 14% maailman kaikista matkailijoista on aktiivisia seikkailijoita ja 41% heistä harkitsee matkustamista Suomeen. Aktiiviset seikkailijat ovat yleensä nuorempia miehiä ja naisia, ja he matkustavat useammin perheen kanssa. Kohteen varmuus ja turvallisuus ovat tärkeimpiä matkallelähdön tekijöitä, mutta myös rauhallisuutta arvostetaan. Ruoka on myös yksi tärkeä osatekijä. (Visit Finland 2019, 12.)

3.6 Reittisuunnittelu ja kartoitus

Reittisuunnittelun ja kartoituksen avulla pyritään suunnittelemaan reittejä, jotka palvelevat asiakkaita hyvin, ovat turvallisia ja ennen kaikkea ovat luonnon kannalta kestävästi suunniteltu (Karjalainen & Verhe 1995,87). Tässä osiossa kuvataan reittisuunnittelun ja kartoituksen eri vaiheita ja niihin liittyviä toimenpiteitä sekä kerrotaan opinnäytetyössä käytettävistä reittiluokituksista, joiden avulla asiakkaat voivat valita itselleen parhaiten soveltuvan reitin.

Ulkoilureitillä tarkoitetaan kartalle ja maastoon merkittyä jatkuvaa yhteyttä. Se on kulkuväylä, jota pitkin voidaan liikkua juosten, kävellen tai pyöräillen. Erityyppiset reitit voivat toimia ulkoilureitin ja -reitistön osina. Reittejä suunniteltaessa hyvänä tavoitteena voidaan pitää sitä, että reitistö on monipuolinen, se toimii hyvin, on palvelutasoltaan hyvä ja ennen kaikkea on turvallinen. Muita huomioitavia seikkoja on myös taloudellinen toimivuus, sekä luonnonolojen ja maisemien huomioiminen. Suunnitteluvaiheessa luonnonolosuhteiden tarjoamat mahdollisuudet, alueelle kohdistuvat virkistystarpeet ja alueen koko vaikuttavat reittien muotoon, pituuteen ja määrään. Metsät, rannat, pellot ja erilaiset erä- ja virkistysalueet ovat oivallisia paikkoja, joiden kautta reittien tulisi kulkea. Huomioon tulisi ottaa myös palvelupisteet kuten esimerkiksi laavut, ulkoilumajat, erätuvat ja nuotiopaikat. (Karjalainen & Verhe 1995, 87.)

Reittisuunnittelu käynnistyy suunnitteluryhmän perustamisella. Ryhmä voi koostua liikunta-alan ja vapaa-ajan toimijoista sekä luonnon tuntemuksen ja matkailun maarakentamisen asiantuntijoista. Mukana olevia viranomaistahoja ovat muun muassa Metsäkeskus ja ympäristöviranomaiset. Ryhmän työn tuloksena syntyy nykytila-analyysi

eli reitin tarpeellisuuden kuvaus, joka kattaa reitin käyttötarkoituksen ja kysynnän, arvion reitin vuosittaisista kävijämääristä sekä potentiaaliset asiakasryhmät. Nykytila-analyysi kattaa myös alueen ympäristön rakennetun ja rakentamattoman ympäristön tilan, vetovoimatekijät sekä maaston ominaisuuksien kuvaamisen ja matkailukohteiden ja -palveluiden sijainnin. Paikallistuntemuksesta on hyötyä ja siksi usein kaupunkien ja kuntien liikunta- ja vapaa-ajan toimi suunnittelee reittiä. Suunnittelussa voi olla mukana ympäristöviranomaisten lisäksi esimerkiksi matkailun alueorganisaatio, matkailuyrittäjä, Suomen ladun paikallisosasto tai oppilaitokset kuten ammattikorkeakoulut. Suunnitteluryhmä hyötyy esimerkiksi luonnonsuojeluyhdistyksen mukana olosta, koska heiltä löytyy asiantuntemusta paikallisesta luonnosta ja sen erityispiirteistä. Luonnolla on suuri merkitys reitin vetovoimaisuuden kasvattamisessa ja sitä ei voida aliarvioida. (Räsänen & Saari 2011, 8-10.)

Matkailun suunnitteluvaiheessa retkeilyreitit tulisi sijoittaa sellaisille alueille, jotka ovat luonnon kantokyvyn kannalta kestäviä. Reittien ulkopuolelle tulisi jättää lajistollisesti kaikkein arvokkaimmat kohteet ja näin on jo paikoin toimittukin. Matkailulla on aina kuluttavia ja muuttavia vaikutuksia luontoon mutta sen vaikutukset voivat olla myös positiivisia ja matkailun suunnittelussa tulisikin hyödyntää juuri näitä positiivisia ominaisuuksia. Opasteiden vaikutusta matkailijoiden tietämykseen ei voi vähätellä. Kun kauniista ja arvokkaista kohteista kertovat opasteet on tuotettu hyvin, niiden avulla voidaan kasvattaa retkeilijöiden arvostusta ja tuntemusta luontoa kohtaan. Kun tietämys ympäristöstä karttuu, on myös sen huomioonottaminen helpompaa. (Tolvanen 2019.) Suunnitteluvaiheessa voidaan myös pohtia, miten reittiä tuotteistetaan ja markkinoidaan. Suunnittelemalla reitit hyvin ja ottamalla elinkeino mukaan jo suunnitteluvaiheessa parannetaan elinkeinon toimintaedellytyksiä, reitin vetovoimaisuutta sekä asiakaskokemuksen laatua. (Räsänen & Saari 2011, 8-10.)

Reitin luonne ja käyttötarve määrittävät pitkälti sitä, miltä reitti näyttää, mitä pintamateriaaleja käytetään, miten reitti tehdään, mikä on sen kulkukelpoisuus ja mitä varusteluita reitiltä löytyy. Erämaassa liikkuminen tuo erilaisia vaatimuksia kuin liikkuminen taajamissa tai haja-asutusalueilla. Eräretkeilyreitit ovat ensisijaisesti vaatimaan pitkäaikaiseen patikointi- tai hiihtoretkeilyyn tarkoitettuja reittejä. Reitin rakenteeseen vaikuttavia tekijöitä ovat myös maastonmuodot, nähtävyydet, palveluiden

sijainti ja liikenneyhteydet. Reittityypin ja reitin mitoituksen määräävät paikalliset olosuhteet ja kysyntä, paikallisväestön ulkoilutarpeet sekä matkailukäyttö. (Karjalainen & Verhe 1995, 87.)

Kilpailukykyisen ja laadukkaan matkailun yksi osa on esteettinen, toimiva ja kysyntää vastaava infrastruktuuri, aina toimivista peruspalveluista ja vesihuollosta liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin. On tärkeää toteuttaa matkailulle tärkeän infrastruktuurin kehittäminen, rakentaminen ja ylläpito, sekä maankäytön suunnittelu yhteistyössä matkailuelinkeinon kanssa, jotta voidaan ottaa huomioon matkailijoiden ja elinkeinon tarpeet. Julkinen sektori, kuten kunnat, vastaavat pääosin infrastruktuurin rakentamisesta ja sen on tehokkaasti palveltava matkailun kestävästä kehittämisestä. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 81.)

Ulkoilureittejä kehitettäessä on ensiarvoisen tärkeää pohtia, ketkä ovat reitin tulevia käyttäjiä, mitä toiveita heillä on reitin suhteen ja mitä palveluita he reitillä liikkueensa tarvitsevat. On myös mietittävä, kuinka keskieurooppalaiset ja suomalaiset liikkuvat metsässä ja kuinka saada nuori sukupolvi kiinnostumaan metsästä ja luonnosta. Jotta reittihankkeita voidaan toteuttaa olisi toivottavaa ohjata liikunnan määrärahoja enemmän ulkoilureittien suuntaan. Oppia voidaan ottaa jo olemassa olevista esimerkkikohteista ja reittien kehittämisessä ja toteuttamisessa on suotavaa käyttää maalaisjärkeä. (Karjalainen & Verhe 1995, 184.)

Pääosa maamme matkailukohteista sijaitsee syrjässä taajamista ja kasvukeskuksista. Matkailumaantieteellisestä näkökulmasta tärkeä toimenpide on monipuolisen liikennejärjestelmän luominen, joka on sujuva, esteetön, turvallinen ja hinnaltaan kilpailukykyinen. Ulkomaisten matkailijoiden näkökulmasta tarkasteltuna Suomi on saari, jonne pääseminen vaatii laiva- tai lentomatkan. Hyvin toimivat laiva-, juna- ja lentoyhteydet ovat erittäin tärkeässä asemassa Suomen kilpailuaseman parantamista ajatellen. Suomi on harvaan asuttu laaja maa, jossa välimatkat ovat pitkiä, siksi yksi matkailuelinkeinon keskeisimmistä kehittämisen edellytyksistä on matkailukohteiden ympärivuotisen saavutettavuuden parantaminen myös maan sisällä. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 81.)

Yksi tärkeimpiä asioita, joka pitää ottaa huomioon reittejä suunniteltaessa ja kehitettäessä on oikeat kohderyhmät, joille reittejä lähdetään kehittämään ja markkinoimaan. Reittien lukumäärä vaikuttaa myös siihen, kuinka paljon erilaisia kohderyhmiä on, joita reitit kiinnostavat. Alueen vetovoimaisuutta voidaan lisätä reittien vähäiselläkin määrällä, kunhan markkinointi on kohdistettu oikealle kohderyhmälle ja reittien suunnittelussa on panostettu elämyksellisyyteen ja laatuun. (Karjalainen & Verhe 1995, 184.)

Reittikartoituksessa on tärkeää ottaa huomioon matkailijoiden kannalta tärkeät asiat kuten palveluiden ja infrastruktuurin kunto, opasteet sekä reitin elämykselliset ominaisuudet. Palveluilla tarkoitetaan esimerkiksi laavuja, taukopaikkoja tai autiotupia. Infrastrukturi puolestaan tarkoittaa reitin varrella olevia opasteita, reittimerkintöjä, ja alueesta tai reitistä informaatiota sisältäviä tauluja. Hyvien opasteiden merkitystä ei voida vähätellä, ne helpottavat reitillä liikkumista, tuovat turvallisuutta liikkumiseen ja niiden avulla voidaan asiakkaille antaa myös hyödyllistä informaatiota esimerkiksi alueen tai reitin luonnosta ja eläimistöä. Kun opasteet ovat hyviä ja selkeitä, ne palvelevat kaikkia luonnossa liikkujia, varsinkin niitä, joilla on vähemmän kokemusta. Myös taukopaikat ovat tärkeitä kokemattomammille retkeilijöille. Ulkomaalaisia kävijöitä ajatellen kaikki oleelliset opasteet tulisi olla vähintäänkin käännetty englanniksi. (Karjalainen & Verhe 1995, 113.) Opasteiden vaikutusta matkailijoiden tietämykseen ei voi väheksyä. Kun kauniista ja arvokkaista kohteista kertovat opasteet on tuotettu hyvin, niiden avulla voidaan kasvattaa retkeilijöiden arvostusta ja tuntemusta luontoa kohtaan. Kun tietämys ympäristöstä karttuu, on myös sen huomioonottaminen helpompaa. (Tolvanen 2009.)

3.6.1 Reittien vaativuusluokittelu

Reittiluokittelun ja reittikuvauksen avulla luonnossa liikkujille voidaan antaa kaikki oleelliset tiedot reiteistä. Kun reiteistä on saatavilla kaikki tärkeä informaatio, voivat luonnossa liikkujat vertailla reittejä, ja valita sen, joka soveltuu heille itselleen parhaiten.

Myös oikea varustautuminen helpottuu ja reitin kulkemisesta tulee turvallisempaa. (Reittien vaativuusluokittelu 2020.)

Suomessa pääasiallisesti käytettävän ulkoilureittien luokittelujärjestelmän on laatinut Suomen Latu. Reitin vaativuustasolla kuvataan sitä, kuinka helppoa reitin kulkeminen on sulan maan aikaan. Luokittelujärjestelmässä reitit luokitellaan reittiosuuksina reittikokonaisuuksina. Kullekin reittiosuudelle tai -kokonaisuudelle määritellään yksi luokka. Reittiverkostoissa voidaan tarvittaessa luokitella myös risteysten välisiä osuuksia. Suomen Ladun kouluttamia reittiluokittelijoita on tällä hetkellä noin sata. (Räsänen & Saari 2011, 13.) Reittiluokitteluita löytyy erilaisia, kuten Nordic Fitness Sports Park™-luokitus, joka on myös käytössä Suomen Ladun reittiluokituksen lisäksi. (Reittien vaativuusluokittelu 2020). Mukaan on otettu Outdooractiven reittiluokitus, koska tässä opinnäytetyössä kohteina olevista reiteistä luodaan tuotekortit Outdooractive-portaaliin.

3.6.2 Suomen Ladun vaativuusluokittelu

Suomen Ladun ulkoilureittien luokittelujärjestelmässä reitin vaativuus jaetaan kolmeen eri luokkaan: helppo, keskivaikea ja vaativa. Vaativuuteen vaikuttavat reitin korkeuserot, maastopohja ja opasteet. Helpoilla ja keskivaativilla reiteillä viitoitus ja maastomerkinnät ovat niin selkeitä, että eksymisvaaraa ei normaaleissa olosuhteissa juuri ole. Keskimääräinen etenemisnopeus on arvioitu kaikissa luokissa hyväkuntoisen retkeilijän kulkemana ilman kantamusta. Reitin luokan määrittää sen haastavin osuus. Reitin vaativuusluokka osoitetaan maastossa luokituskilvillä. Luokituskilvet on kiinnitetty viittoihin, jotka ovat reittitopissa. (Räsänen & Saari 2011, 13.)

Helppo reitti: korkeuseroja on vähän; enintään 50m/km. Pituuskaltevuus enintään 15%. Reitti on maastopohjaltaan tasainen ja pinta on tarvittaessa pohjustettu tai varustettu pitkospuin. Viitoitus ja maastomerkinnät on selkeästi viitoitettu ja merkitty maastoon. Keskimääräinen etenemisnopeus ilman kantamusta n. 12-15min/km. (Suomen latu 2019.)

Keskivaativa reitti: korkeuseroja jonkin verran; enintään 120m/km. Ohjeellinen maksimikaltevuus on 30%. Maastopohjassa sallitaan jonkin verran vaikeakulkuisia paikkoja. Viitoitus ja maastomerkinnot on selkeästi viitoitettu ja merkitty maastoon. Keskimääräinen etenemisnopeus ilman kantamusta on n. 16-20min/km. (Suomen latu 2019.)

Vaativa reitti: reitillä on jyrkkiä tai vaikeakulkuisia osia ja maastopohjassa voi olla kahluuta vaativa osuus. Hyvä suunnistustaito, kartta ja kompassi ovat tarpeen, koska maastossa on havaittava polku tai ura ja viitoitus reitillä voi olla vähäistä. Ilman kantamusta keskimääräinen etenemisnopeus on yli 21min/km. (Suomen latu 2019.)

3.6.3 Outdooractive vaativuusluokittelu ja elämyksellisyys

Kuten aikaisemmin mainittiin, Outdooractive on tärkeä osa tätä opinnäytetyötä. Outdooractive on Euroopan suurin ulkoiluportaali, se yhdistää ammattilaisten tuottaman laadukkaan tiedon matkailukohteista sekä käyttäjäkunnan, joka on kansainvälisesti laaja. Outdooractive toimii myös markkinointikanavana sisällölle, jota sinne tuotetaan ja sen näkyvyysverkosto on kansainvälisesti laaja. Outdooractive valmistaa myös printtituotteita, toimittaa softaa netti- ja mobiilitoteutuksien muodossa yrityksille ja alueille. Se on myös reittiverkoston ylläpidon ja huollon työkalu. (Ellare 2020.)

Outdooractive käyttää tähtiluokitusta (1-6 tähteä) määrittämään sen, kuinka haastava reitti on fyysisesti ja pisteluokitusta (1-6 pistettä) määrittämään reitillä olevan maaston haastavuutta ja aikaisemman kokemuksen tarvetta. Näiden edellä mainittujen lisäksi se käyttää experiental value -tähtiluokitusta (1-6 tähteä) määrittämään reitin elämyksellisyyttä ja landscape -tähtiluokitusta (1-6 tähteä) reitin maisemallisen arvon määrittelyssä. Experiental value -tähtiluokitusta hieman sovellettiin luontomatkailuun sopivaksi, koska kyseessä on kuitenkin luonnossa sijaitsevat reitit, joiden varrella ei turistinähtävyyksiä ole. (Rödig 2018, 72.)

Kestävyys (Stamina)

1 tähti: Reitti on helppo ja kuljettavissa jopa ilman aikaisempaa harjoittelua. Aktiivinen kesto on vähemmän kuin yksi tunti.

2 tähteä: Reitti on helppo ja kuljettavissa ilman aiempaa harjoittelua. Aktiivinen kesto ilman pysähdyksiä on vähemmän kuin kaksi tuntia.

3 tähteä: Reitti on hieman vaikea ja vaatii perustasoista fyysistä kuntoa. Aktiivinen kesto ilman pysähdyksiä on kahdesta neljään tuntiin.

4 tähteä: Reitti on kohtuullisen vaikea ja vaatii perustasoista fyysistä kuntoa. Aktiivinen kesto ilman pysähdyksiä on neljästä kuuteen tuntiin.

5 tähteä: Reitti on vaativa ja hyvää fyysistä kuntoa tarvitaan. Aktiivinen kesto ilman pysähdyksiä on kuudesta kahdeksaan tuntiin.

6 tähteä: Reitti on erittäin vaativa ja vaatii erittäin hyvää fyysistä kuntoa. Aktiivinen kesto ilman pysähdyksiä on yli kahdeksan tuntia. (Rödig 2018, 72.)

Reitillä olevan maaston haastavuus ja aiempi kokemus (Technique and scales)

1 piste: Reitin maasto on helppokulkuista ja kuljettavissa ilman aikaisempaa kokemusta.

2 pistettä: Reitin maasto on helppokulkuista ja kuljettavissa suhteellisen vähällä kokemuksella.

3 pistettä: Reitin maasto on monimuotoista, mutta harvoin vaikeakulkuista. Aiempi kokemus on hyödyksi.

4 pistettä: Reitin maasto on monimuotoista ja osittain vaikeakulkuista. Aiempaa kokemusta maastossa liikkumisesta vaaditaan.

5 pistettä: Reitin maasto on vaativaa ja usein vaikeakulkuista. Soveltuvaa koulutusta ja kokemusta vaaditaan.

6 pistettä: Reitin maasto on suurimmilta osin vaativaa ja vaikeakulkuista. Aiempi kokemus on elintärkeää. (Rödig 2018, 72.)

Reitin elämyksellisyys (Experiential value)

1 tähti: Reitti ei tarjoa yhtään matkailun kannalta tärkeää tai kiinnostavaa kohokohtaa tai maisemallista nähtävyyttä. Taukopaikkoja ei ole.

2 tähteä: Reitin varrella on muutamia kiinnostavia maisemallisia nähtävyyksiä ja matkailullisesti kiinnostavia kohokohtia. Reitin alussa ja lopussa on taukopaikat.

3 tähteä: Reitin varrella sinulla on mahdollisuus oppia ympäristöstä, alueesta tai historiasta (museot, infotaulut tai paikat, joissa käydä). Matkan varrella on taukopaikkoja.

4 tähteä: Reitti tarjoaa yhden tai useamman tilaisuuden nähdä kiinnostavia maisemia. Matkan varrelta löytyy taukopaikkoja, joilta kauniit näkymät ja reitillä on minimissään yksi matkailullisesti kiinnostava kohokohta.

5 tähteä: Reitti tarjoaa useita viehättäviä taukopaikkoja ja sen varrelta löytyy omalaatuisia maisemallisia piirteitä. Useat matkailullisesti kiinnostavat kohokohdat ovat osa reittiä.

6 tähteä: Reitti tarjoaa paljon viehättäviä taukopaikkoja ja sen varrelta löytyy omalaatuisia maisemallisia piirteitä. Monet matkailullisesti kiinnostavat kohokohdat viimeistelevät reittikokemuksen. (Rödig 2018, 76.)

Maisema (Landscape)

1 tähti: Reitin maisemat ovat tylsiä ja se kulkee melkein aina vain rakennetulla alueella. Luonnollisia kohokohtia ei ole.

2 tähteä: Reitti kulkee useasti rakennetun alueen halki. Maisemat eivät ole kovin monipuolisia eivätkä tarjoa juurikaan kohokohtia tai näkemisen arvoista katseltavaa.

3 tähteä: Reitti kulkee rakennetulla alueella mutta tarjoaa monipuolisia ja joissain kohdissa jopa kauniita maisemia sekä eheän ympäristön kasveineen ja eläimineen. Historialliset rakennukset (linnat, linnoitukset, myllyt ja vanhat kartanot) ovat osa luonnollista maisemaa.

4 tähteä: Vaikka reitti kulkee osittain rakennetun alueen halki, tarjoaa se silti varteenotettavia luonnollisia kohokohtia ja kauniita maisemia. Maisemia tahraavia elementtejä kuten teollisuusalueita, kaivoksia, rautateitä ja hiihtokeskuksia on vähän.

5 tähteä: Reitti kulkee monipuolisessa maastossa (metsät, niityt, vuoret, laaksot, kurut, rannikot, joet ja järvet) ja tarjoaa lukuisia kohokohtia. Maisemia tahraavia elementtejä ei juurikaan ole.

6 tähteä: Reitti kulkee monipuolisessa ja huomionarvoisessa luonnollisessa ympäristössä. Se tarjoilee kauniita näkymiä sekä monipuolisen eläin -ja kasvikunnan. Maisema tarjoaa myös historiallisia ja arkkitehtuurillisia monumentteja ilman yhtäkään maisemaa tahraavaa elementtiä. (Rödig 2018,77.)

4 Paljakan retkeilyreittien kehityssuunnitelmat

Kehityssuunnitelmien tarkoituksena on selvittää ja kartoittaa neljän Paljakasta valitun, matkailullisesti tärkeän reitin nykytilanne maastossa tehtyjen vaellusten ja havaintojen sekä tietoperustan perusteella. Reitit päätettiin keväällä 2019 Paljakassa pidetyssä palaverissa muiden projektissa mukana olevien tahojen kanssa. Kehityssuunnitelmissa tarkastellaan myös reittien nykyistä saavutettavuutta, reittien kuntoa, opasteita, infrastruktuuria, vaativuusluokittelua sekä soveltuvuutta valitulle kohderyhmälle. Suunnitelmien tärkeimpänä tavoitteena on selvittää Paljakassa sijaitsevien reittien nykytilanne, potentiaaliset asiakasryhmät, hyvät ja huonot puolet sekä tuoda esille mahdollisia vaihtoehtoja niiden korjaamiseen ja kehittämiseen suhteessa kohderyhmiin. Outdoors Finlandin ja Suomen ladun materiaaleja on käytetty apuna käytännön havainnoinnissa ja kartoittamisessa. Kehityssuunnitelmissa on keskitytty retkeilymatkailuun. Kehityssuunnitelmien lisäksi reiteistä tuotetaan kortit Outdooractive-portaaliin. Maastossa tehtyjen havaintojen ja muistiinpanojen pohjalta tehdään valituista reiteistä: Ilveskierros, Maisemareitti, Luonnonpuistonpolku ja Kalastuspolku, tuotekortit edellä mainittuun verkkopalveluun. Kehityssuunnitelmat on tehty osana tätä opinnäytetyötä ja yhteistyössä Outdoors Kainuu-projektin kanssa.

Ennen varsinaista kartoitustyötä tutustuin kohderyhmiin ja alueeseen sekä kävin läpi myös reiteistä jo olemassa olevat tiedot ja kartat. Kohderyhmiin tutustuminen oli tärkeässä asemassa siksi, että kartoitettavia reittejä voitiin tarkastella myös kohderyhmän, eli luontonautiskelijan näkökulmasta sekä peilata reitin ominaisuuksia myös niihin motivaatiotekijöihin, jotka luontonautiskelijan saavat lähtemään matkalle. Tutustuin etukäteen myös kartoituksessa apuna käytettäviin lomakkeisiin, joiden avulla tiesin, että mitä asioita reittejä kiertäessä tulisi ottaa huomioon. Kohteeseen tutustuminen aloitettiin tarkastelemalla Paljakasta löytyvää yleistä tietoa nähtävyyksistä ja palveluista, joita Paljakkakeskuksen alueelta löytyy. Tietämys alueesta helpottaa myös reittien mahdollista tarinallistamista.

4.1 Kartoitustyö

Kartoitustyö aloitettiin elokuussa 2019 ja viimeisen reitin kartoitus sijoittui syyskuun 2019 alkuun. Reiteistä otettiin GPS-jälki, joka siirrettiin Outdooractive-portaaliin sekä tarvittavat kaltevuustiedot nousuista ja laskuista reittien eri osilla, korkeuserot näkyvät myös Outdooractiven tuotekortissa. Päätin ennen ensimmäiselle reitille lähtöä käyttää muistiinpanojen tekemiseen puhelimessa olevaa sanelinta. Nauhoitin muistiinpanoja havainnoiduista asioista, kuten maaston vaativuudesta sekä infrastruktuurin kunnosta ja mahdollisista kehittämiskohdista sekä reitin elämyksellisyydestä ja soveltuvuudesta kohderyhmälle. Kartoituksen aikana pyrin kiinnittämään huomiota konkreettisiin ongelmakohtiin ja ratkaisuihin niiden parantamiseksi. Kartoituksen aikana huomioon otettavia elämyksellisiä ominaisuuksia olivat näköaistilla havaittavat elämykset, maisemat, hajut ja äänet. Reitin vaativuuden luokittelussa hyödynsin Outdooractiven reittiluokitusta sekä Suomen Ladun reittiluokitusta. Paljakan reitit sijaitsevat komeissa vaaramaisemissa, joten korkeuseroja ja maaston vaihtelevuuksia reiteillä oli paljon.

4.2 Reittikertomukset ja kehityssuunnitelmat

Kehityssuunnitelmia on tehty yhteensä neljä kappaletta eli yksi jokaista reittiä kohden. Kaikki reitit sijaitsevat Paljakassa, 67 kilometriä Kajaanista pohjoiseen. Reittien pääasiallisena kohderyhmänä tulevaisuudessa nähdään pääasiassa ulkomaiset, mutta myös kotimaiset luontonautiskelijat. Saavutettavuudeltaan Paljakan sijainti on näitä kävijäryhmiä, varsinkin ulkomaisia kävijöitä ajatellen vähintäänkin haastava. Varsinaisia julkisia yhteyksiä ei ole ja vaihtoehtoina on taksi tai ”Paljakka-bussi”, joka on ennakoon tilattava jatkoyhteys julkisen liikenteen asemilta. Jotta nämä kävijät saadaan kiinnostumaan reiteistä, kulkuyhteydet niiden saavuttamiseksi on oltava helposti saatavilla. Tärkeää on, että asiakkaalle tarvittavat tiedot kulkuyhteyksistä, miten paikan päälle pääsee ja miten liikenneyhteydet toimivat, kerrotaan selkeästi niin, että arvailulle ei jää tilaa. (Paljakka 2020.)

4.3 Ilveskierros

Paljakkakeskuksesta lähtevä Ilveskierros on ehdottomasti alueen vetovoimaisin reitti. Reitin varrelta löytyy upeita maisemia, niin koskematonta Kainuulaista kuusimetsää kuin jylhiä kallioita. Se tarjoilee asiakkailleen luonnonrauhaa parhaimmillaan. Ilveskierros on pituudeltaan 14km, kun siihen lisätään vierailu Löytöjärven päiväluvalla. Se soveltuu näin ollen hyvin päiväretken kohteeksi. Reitti on merkitty maastoon keltaisella maalimerkillä, merkit ovat tolmissa, puissa ja kylteissä. Vierailu Löytöjärven päiväluvalla lisää reitin pituutta 800 metrillä. Kuumana kesäpäivänä Löytöjärvi houkuttelee pulahtamaan viilentävien laineiden syleilyyn. Ilveskierrokseen on myös mahdollista yhdistää Luonnonpuistonpolku sekä osa maisemareitistä, jolloin saadaan tarpeeksi pitkä reitti parin päivän vaellukselle. Kartoitusta aloitettiin Paljakan rinnekeskuksesta ja Ilveskierros myös päättyy sinne. Kiersin reitin myötäpäivään, joka mielestäni on suositeltava kiertosuunta. Reittiluokitukseltaan Ilveskierros on keskivaativa, maasto on monipuolista ja vaihtelevaa, juurakkoisia ja kivikkoisia paikkoja sekä korkeuseroja on jonkin verran. Reitti on hyvin ja selkeästi merkitty maastoon ja sillä on helppo pysyä, vaikka kokemusta metsässä liikkumisesta ei olisi kovin paljoa. Paikoitellen reitin polku on kuitenkin hieman huonosti havaittavissa maastossa, johtuen siitä, että polku on uutta, eikä sitä ole paljon käytetty, joten näissä kohdissa oltava tarkkana ja seurattava reittimerkintöjä tarkasti. Maasto reitin varrella oli paikoittain hyvin juurakkoista ja kivistä, eli hyvät vaelluskengät ovat suositeltavat. Infrastrukturi reitin varrella ja Ilveskodalla, sekä Löytöjärven päiväluvalla on pääosin hyvässä kunnossa. Löytöjärven päiväluvalla huomio kiinnittyi muutamiin seikkoihin, joihin pureudutaan kehityssuunnitelmassa.

Kuva 4. Ilveskierros, kuvakaappaus Outdooractive-portaalista. (Outdooractive 2020.)

4.4 Ilveskierroksen kehityssuunnitelma

Kuten aikaisemmin jo mainittiinkin, Ilveskierros on Paljakan retkeilyalueen vetovoimaisin reitti ja ykköstuote. Reitille on helppo lähteä, koska sen alkupiste sijaitsee aivan Paljakkakeskuksen tuntumassa. Nykyisellään reitti on lähestulkoon valmis tuote, joka soveltuu luontonautiskelijoille erinomaisesti, ajatellen heidän matkustusmotivejaan sekä kiinnostuksen kohteita. Reitin ehtii hyvin kiertää yhden päivän aikana. Luonnonpuistonpolun sekä maisemareitin yhdistettävyys lisäisi ennestään Ilveskierroksen käyttökelpoisuutta ja tarjoaisi pidemmän reitin vaellettavaksi sitä haluaville. Reittien yhdisteltävyydestä tarvittaisiin silloin myös informaatiota asiakkaille sekä tarvittavat opasteet ja merkinnät maastoon. Uusia reittiuria ei tarvittaisi, koska yhdistetyllä reitillä voitaisiin kokonaisuudessaan hyödyntää Ilveskierroksen, Maisemareitin ja Luonnonpuistonpolun jo valmiina olevia reittiuria.

Muutamia konkreettisia kehittämiskohteita kuitenkin nousi esille reittiä tarkasteltaessa ja yksi huomio oli, että Ilveskodalla, Pirunkirkon päiväluvalla ja Löytöjärven päiväluvalla olevat ohjeet sekä infot olivat pääosin vain suomen kielellä. Kun tulevaisuudessa ajatuksena on houkutella reitille pääasiassa ulkomaisia kävijöitä, on ensiarvoisen tärkeää, että myös tarvittavat opasteet, infotaulut ja muu ohjeistus on käännetty vähintään englannin kielelle, jotta tärkeä ja hyödyllinen informaatio tulee kaikkien saataville. Taukopaikoille, miksi ei myös reitin varrelle valikoituihin paikkoihin sijoitettujen infotaulujen avulla tuotaisiin lisätietoa kävijöille esimerkiksi alueen eläimistöstä tai kasveista ja näin ollen voitaisiin lisätä heidän tietämystensä luonnosta. Kuten tässä opinnäytetyössä aiemmin mainittiin, lisäämällä ihmisten tietämystä luonnosta, kasvaa myös arvostus sitä kohtaan. Löytöjärven päiväluvalla korjausta vaativia kohtia oli muutamia. Pihapiirissä olevat pitkospuut olivat melko huonossa kunnossa, kuten myös päiväluvun kuistin rappuset olivat lahonneet rikki. Nämä saattavat aiheuttaa loukkaantumisriskin, jos ei ole tarkkana. Myös päiväluvun puusta tehdyt räystäät olivat hieman arveluttavassa kunnossa, ja ne olisikin hyvä vaihtaa uusiin vaaratilanteiden välttämiseksi. Reitin alkuosuudella on 500 metrin osuus, joka soveltuu liikuntaesteisille. Osuuden maapohja tuntui kuitenkin hieman pehmeältä, vaikka siinä olikin soraa ja muuta maa-ainesta. Pyörätuolilla liikuttaessa on tärkeää, että pohja, jolla kuljetaan, on riittävän jäämäkkä ja leveä, jotta liikkuminen on helppoa ja vaivatonta. Osuuden lopussa oli nuotiopaikka ja polttopuita, mutta paikalla ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta puiden pilkkomiseen koska kirves puuttui. Polttopuilla ei myöskään ollut minkäänlaista suojaa, joten ne ovat säiden armoilla. Kirves, joka on vaikkapa ketjulla kiinnitetty puuhun ja asianmukainen suoja polttopuille varmistaa asiakkaille nuotiopaikan käyttömukavuuden.

Luontonautiskelijat ovat kohderyhmänä kiinnostuneita luonnosta ja siihen liittyvistä elämyksistä. Luontonautiskelijoiden näkökulmasta tarkasteltuna Ilveskierros on juuri sitä, mikä motivoi luontonautiskelijaa lähtemään matkalle. Metsä rauhoittaa niin mielen kuin kehon ja poluilla liikkuessaan voi tuntea akkujen latautuvan ja kokea olevansa osa ympäristöään. Luontonautiskelijat arvostavat kohteissa turvallisuutta ja rauhallisuutta, joita molempia löytyy Paljakasta.

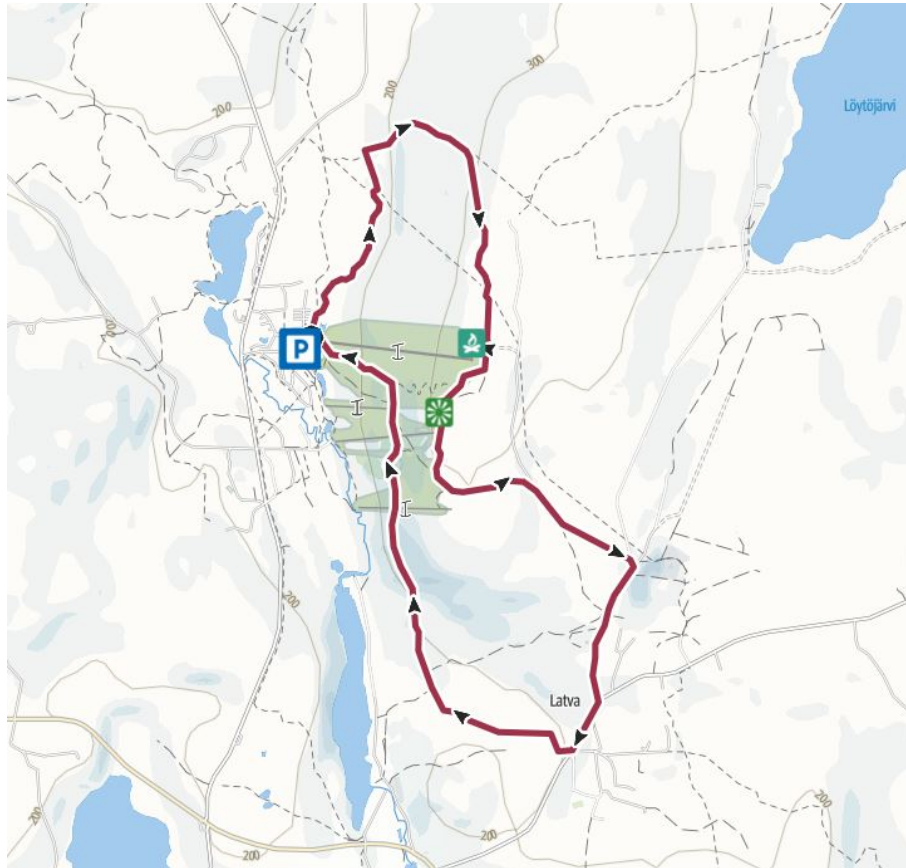
Ilveskierros ei juurikaan näy Paljakan markkinoinnissa. Paljakan verkkosivuilta löytyy Ilveskierroksen kartta ja lyhyt kuvaus reitistä, mutta reittiä ei aktiivisesti muuten tuoda

esille. Valmiita tuotepaketteja ei ole. Paljakka tarjoaa myös hyvinvointipalveluita kuten hierontaa ja näitä lisäpalveluita tulisikin hyödyntää reittien markkinoinnissa. Vaellukseen liitetyillä lisäpalveluilla, hieronta, sauna yms. voidaan tuoda lisäarvoa asiakkaan kokemukseen kehittämällä tuotepaketteja esimerkiksi sauna- tai hierontapalveluista ja reiteillä vaeltamisesta. Luonnossa vietetyn päivän jälkeen sitä voisi hyvin jatkaa rentoutumalla saunassa tai hieronnassa. Tämä siksi, koska luontonautiskelijoiden yhtenä matkustusmotiivina on myös akkujen lataus.

4.5 Maisemareitti

Maisemareitti tarjoilee kävijälleen komeita kuusimetsiä, vaaramaisemia sekä kaunista suomalaista maalaisidylliä. Soveltuen melko hyvin pääasialliselle kohderyhmälle, eli luontonautiskelijoille. Reittiä voisikin enemmän suositella luonnosta nauttiville perheille, joissa on hieman vanhempia lapsia. Maisemareitti alkaa ja päättyy samaan pisteeseen kuin Ilveskierros ja on pituudeltaan noin 10,3 kilometriä. Reitti on näin ollen helposti saavutettavissa, koska se alkaa ja päättyy Paljakkakeskukselle, jossa sijaitsevat majoitus- ja muut palvelut. Reitti on merkitty maastoon vaaleanpunaisella maalimerkillä, puihin, tolppiin ja kyltteihin. Vaativuudeltaan reitti on keskivaativa, maasto on suurimmilta osin helppokulkuista, mutta reitillä oleva pitkä nousu nostaa vaativuusluokittelua helposta keskivaativaksi. Kuten ilveskierroskin, maisemareitti on myös suurimmilta osin hyvin merkitty maastoon ja sillä on helppo pysyä, vaikka kokemusta luonnossa liikkumisesta ei olisi kovin paljon. Reitti alkaa helppokulkuisena Paljakkakeskuksen parkkipaikalta ja kulkee samaa uraa kuin Kalastuspolku ja Ilveskierros. Reitti kulkee sekametsässä ja myötäilee osin Louhenjokea. Nousu Latvavaaran päälle koettelee matkailijan kuntoa. Sekametsä vaihtuu vanhaksi kuusimetsäksi, jossa kävijä voi nauttia luonnon rauhoittavista vaikutuksista. Reitti on helppokulkuista ja kulkee osittain luonnonsuojelualueella, joten reitiltä poikkeaminen ei ole sallittua. Teeriharjun laavulta avautuu komeat vaaramaisemat ja se onkin oivallinen paikka hengähtää hetkeksi ihaillemaan maisemaa ja nauttimaan retkieväistä. Laavun jälkeen kävijä voi myös pysähtyä näköalapaikalle katselemaan monia Paljakkaa ympäröiviä vaaroja. Latvavaaralta laskeuduttaessa maisema alkaa pikkuhiljaa vaihtua ja alhaalla matkailijalle avautuu

suomalainen maalaismaisema kaikessa kauneudessaan. Tällä osuudella on mahdollista myös nähdä lehmiä ja lampaista. Reitti kulkee hiekkatietä ja osin asfalttitietä, ennen kuin kääntyy takaisin metsän siimekseen, ylittää Lohisuon ja kääntyy takaisinpään Paljakkakeskukselle, Latvavaaran rinteitä myötäillen.

Kuva 5. Maisemareitti, kuvakaappaus Outdooractive-portaalista. (Outdooractive 2020.)

4.6 Maisemareitin kehityssuunnitelma

Kuten Ilveskierros, myös Maisemareitti on lähestulkoon valmis tuote. Se tarjoaa paljon erilaista nähtävää kätevästi yhden reitin varrella. Tätä ei kuitenkaan riittävästi hyödynnetä reitin markkinoinnissa. Kävijät pääsevät nauttimaan niin koskemattomasta Kainuulaisesta metsästä kuin kauniista suomalaisesta maalaismaisemasta.

Konkreettisia kehittämistoimenpiteitä ei ole kovin paljon. Infrastrukturi ja reittimerkinnot olivat suurimmilta osin hyvässä kunnossa mutta myötöpäivään

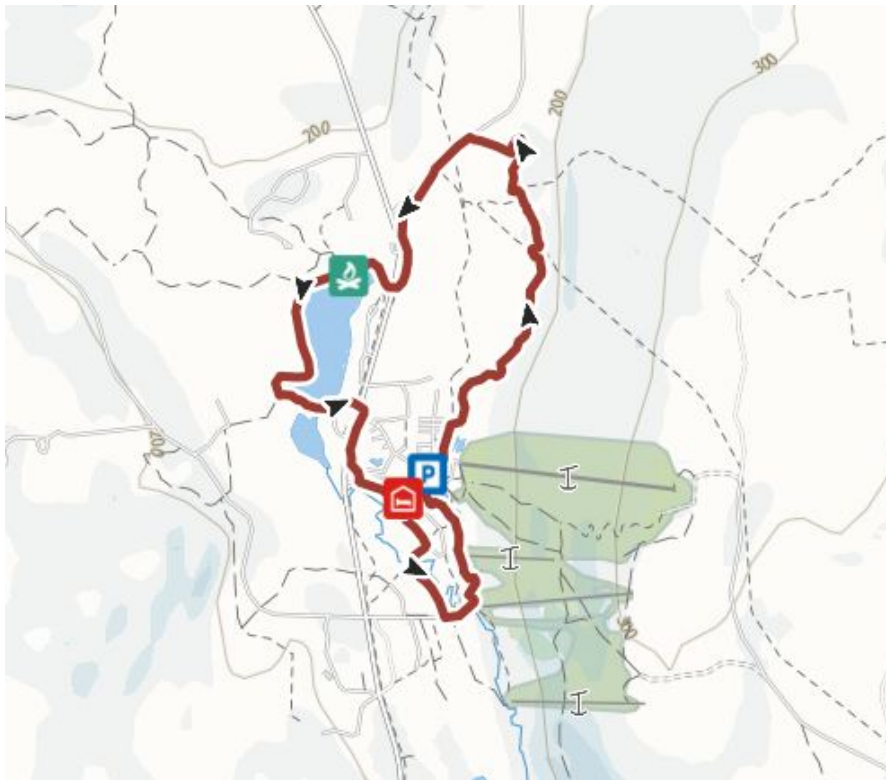
kierrettäessä reitin loppuosuudella, kun siirrytään kulkemaan laskettelukeskuksen rinteitä myöten, on epäselvyyttä siitä, mihin suuntaan reitti jatkuu. Noin yksi kilometri ennen reitin päätepidettä on rinteillä Maisemareitin kyltti, joka ei kuitenkaan riittävän hyvin kerro oikeata suuntaa; myös loppuosuuden reittimerkintöjä ei havainnut maastossa ollenkaan, ne olivat huonosti merkitty tai sitten olin päätenyt kulkemaan väärää uraa. Nämä merkinnät tulisi olla niin selkeitä, että asiakkaan ei missään vaiheessa tarvitsisi miettiä, että mihin suuntaan seuraavaksi lähdetään, vaikka ollaankin jo lähellä Paljakkakeskusta. Reitin alkupisteen infotaulussa ei ole edes mainintaa Maisemakierroksesta. Toimenpiteenä reitin lisäys infotauluun, jotta se on ajan tasalla nykyisistä reiteistä. Yleisesti reitin varrelle myös enemmän opasteita, joista asiakkaat saisivat hyödyllistä informaatiota esimerkiksi alueen luonnosta ja nämä vähintään englannin kielelle käännettynä. Kuten aikaisemmin mainittu, tietämys luonnosta kasvattaa arvostusta sitä kohtaan.

Luontonautiskelijoiden näkökulmasta tarkasteltuna Maisemareitti on hieman hankalampi tapaus kuin esimerkiksi Ilveskierros. Se tarjoilee hyviä ja rentouttavia luontokokemuksia reitin alkupuolella, mutta reitin puolivälin tienoilla alkaa maalaismaisema, jonka näkyvässä on koneita, taloja sekä erilaisia muita rakennuksia, ja tämä ei välttämättä ole kaikkien luontonautiskelijoiden mieleen. Reitti ei siis välttämättä sovellu niin sanotuille kovan linjan luontonautiskelijoille, jotka hakevat pääasiassa luonnon tuomaa rauhaa matkoiltaan. Kuten aiemmin mainittu, reitti on paremmin soveltuva luontonautiskelijoille ja luonnosta nauttiville perheille, jotka arvostavat luonnon rauhaa, mutta eivät kaihda myöskään kulkemista sellaisen maiseman halki, jossa on rakennuksia. Toisaalta taas reitin monipuolisuus voi olla myös sen vahvuus, jos aikaa kohteessa on vain vähän ja haluaa silti nähdä paljon.

4.7 Kalastuspolku

Kalastuspolku on helppokulkuinen reitti, joka alkaa ja päättyy Paljakkakeskukselle. Reitin varrelta löytyy kauniita joki -ja järvimaisemia. Reitti on merkitty maastoon vihrein maalimerkein. Reitin infrastruktuuri oli pääosin hyvässä kunnossa, reitin varrelta löytyy

nuotiopaikkoja sekä noin puolessa välissä Rakennusjärven rannalla kota, nuotiopaikka sekä uimakopit vaatteiden vaihtoa varten, jos haluaa käydä järvessä uimassa. Maisemallisesti Kalastuspolku on alueen muihin reitteihin verrattuna vaatimattomampi, mutta reitin varrelta löytyy muutamia maisemallisia kohokohtia, esimerkiksi reitin loppupuolella kulkevat pitkospuut, jotka kulkevat koivujen värittämän suomaaston halki sekä tietenkin Rakennusjärvi. Reitin opastus on selkeä ja helposti havaittavissa maastossa, joten se soveltuu hyvin myös kokemattommille luonnossa liikkujille. Paljakkakeskuksen alueella on myös helppokulkuinen kalastuspolku, joka kulkee Latvajokea myötäillen ja päättyy kodalle, sekä kalastuspuisto, josta löytyy esteettömiä kalastuspaikkoja. Paljakan verkkosivuilta löytyy helposti tiedot tarvittavista kalastusluvista, joita alueella tarvitaan, neljälle eri kielelle käännettynä, mikä on hyvin riittävä määrä. (Kalastuspuisto 2020). Kuten alueen muutkin reitit, se on helposti saavutettavissa koska se alkaa ja loppuu Paljakkakeskukselle.

Kuva 6. Kalastuspolku, kuvakaappaus Outdooractive-portaalista. (Outdooractive 2020.)

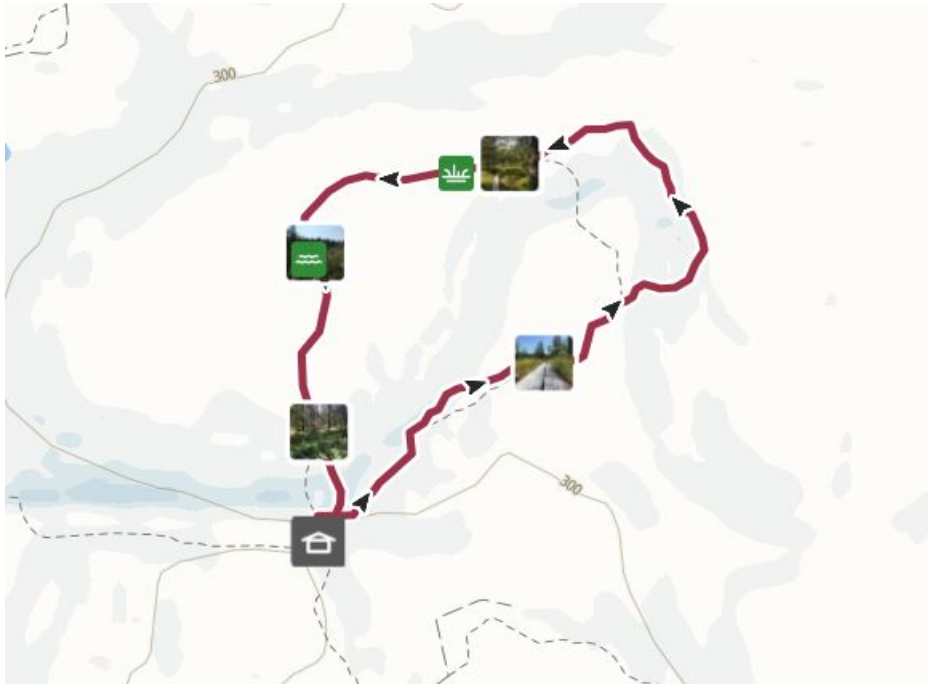
4.8 Kalastuspolun kehityssuunnitelma

Konkreettisesti kehitettäviä asioita Kalastuspolussa on vähän. Tulentekopaikat, kodat sekä muu infra on hyvässä kunnossa. Infotaulut sekä muut opasteet ovat vain suomen kielellä ja ne olisikin hyvä olla käännettynä vähintään englannin kielelle, jotta informaatio on myös ulkomailta tulevien matkailijoiden ymmärrettävissä. Kun peilataan Kalastuspolkua pääasialliseen kohderyhmään, eli luontonautiskelijoihin, se ei itsessään ole riittävän vetovoimainen houkuttelemaan niin sanottuja kovan linjan luontonautiskelijoita alueelle, vaan soveltuukin paremmin luontonautiskelijoille, jotka matkustavat esimerkiksi perheen kanssa. Kalastuspolku tuo monipuolisuutta alueelle ja toimii hyvänä tukena muille reiteille. Visit Finlandin teettämän kohderyhmätutkimuksen mukaan kalastus kiinnostaa noin 3 % kolmen pääasiakassegmentin matkailijoista. (Visit Finland 2017). Esimerkiksi kalastusvälineiden vuokraus yhdistettynä opastettuun kalastuskierrokseen on valmis tuotepaketti.

4.9 Luonnonpuistonpolku

Paljakan Luonnonpuiston polku tarjoaa kävijälleen ihailtavaksi koskematonta metsää ja suomalaisemia. Kohokohtia reitin varrella on useita. Muista reiteistä poiketen Luonnonpuistonpolku alkaa ja päättyy Ilveskodalle. Pituudeltaan rengasreitti on noin 6 kilometriä ja vaativuudeltaan keskivaativa, johtuen maastonmuodoista ja nousuista. Helpoiten reitille pääsee, kun siirtyy ensin Pirunkirkon parkkipaikalle ja jatkaa siitä noin 2 kilometriä Ilveskodalle ja siitä edelleen Luonnonpuistonpolulle. Näin ollen reitin kokonaispituudeksi tulee noin 9,2 kilometriä. Reitti alkaa Ilveskodalta ja nousee vaaran rinnettä ja kääntyy sitten kulkemaan Holstinvaaran itärinteen suuntaisesti. Reitti ylittää Kilpisuon, jota värittävät kitukasvuiset kuuset. Kilpisuon jälkeen reitti lähtee pikkuhiljaa kääntymään takaisin kohti Ilveskootaa kulkien upeissa metsämaisemissa. Lähestulkoon vaaran laella sijaitseva kaunis taivaanpeili, Leililampi on yksi reitin kohokohdista ja sen äärellä on mukava rauhoittua, vaikka evästauolle tai vain nauttia ympäröivästä kauniista luonnosta. Leililammen jälkeen reitti suuntaa takaisin Ilveskodalle. Luonnonpuistonpolku

voidaan myös yhdistää Ilveskierrokseen, jolloin saadaan pidempi reitti, joka soveltuu myös yön yli kestäville vaelluksille.

Kuva 7. Luonnonpuistonpolku, kuvakaappaus Outdooractive-portaalista. (Outdooractive 2020.)

4.10 Luonnonpuistonpolun kehityssuunnitelma

Konkreettisia kehittämiskohteita Luonnonpuistonpolussa on muutamia. Lähdettäessä Ilveskodalta, infotaulu oli kaatunut, joten se tulisi olla kunnossa. Taulussa oleva informaatio oli pelkästään suomen kielellä. Jotta luonnonpuistosta esitettävä informaatio saadaan kerrottua myös ulkomaisille kävijöille, tulisi se olla käännetty vähintään englannin kielelle. Tämä on myös tärkeää siksi, että kävijät ymmärtävät sen mitä luonnonpuistossa saa ja ei saa tehdä. Reittimerkinnät oli tehty ruskealla maalimerkillä, joka ei välttämättä ole kaikista erottuvin väri maastossa ja paikoitellen saikin olla todella tarkkana, että missä merkinnät menevät. Varsinkin niissä paikoissa, joissa kaatuneet puut olivat muuttaneet reitin uraa, näihin paikkoihin tulisi harkita reittimerkintöjen lisäämistä. Luonnonpuiston polulle tulevilla kävijöillä on todennäköisesti aiempaa kokemusta luonnossa liikkumisesta, mutta silti on erittäin tärkeää, että reittimerkinnät näkyvät

selkeästi, eikä asiakkaan tarvitse missään vaiheessa arvailla, että mihin suuntaan täytyy kulkea. Ilveskierrokselta Luonnonpuistonpolulle tultaessa oli Luonnonpuistoon liittyvät merkinnät tehty valkoisella, ja se olisikin soveltuvampi väri myös itse Luonnonpuistonpolun merkintöjen väriksi. Toki tähän käy myös joku muu kirkas väri. Reitin varrella olevat pitkospuut olivat hyvässä kunnossa, muuta infrastruktuuria ei itse reitin varrella ole.

Saavutettavuudeltaan Luonnonpuistonpolku ei ole aivan yhtä hyvässä asemassa kuin muut tässä opinnäytetyössä olevat reitit, koska sille päästäkseen täytyy siirtyä Paljakkakeskukselta Pirunkirkon parkkipaikalle ja siitä edelleen Ilveskierrosta pitkin Ilveskodalle ja siitä Luonnonpuistonpolulle. Selkeät ohjeet verkkosivuille ja Paljakkakeskukselle, jotta asiakkaiden ei tarvitse miettiä, että miten reitille pääsee.

Reitti soveltuu erinomaisesti luontonautiskelijoille, se tarjoaa useita kohokohtia ja runsaasti aistillisia elämyksiä. Luonnonrauha on lähestulkoon käsinkosketeltavissa. Kävijä voi esimerkiksi hetkeksi pysähtyä kuuntelemaan lintujen ääniä ja haistelemaan metsän tuoksua. Koska kyseessä on luonnonpuisto, joka on lailla perustettu tieteellisiin tarkoituksiin ja se on tarkoitus säilyttää luonnontilaisena. (Metsähallitus 2018). Reitin markkinointia on suunnattava niin sanotuille kovan linjan luontonautiskelijoille, jotka ymmärtävät luonnonpuistoon liittyvät säännöt sekä osaavat retkeillä vastuullisesti ja arvostavat koskematonta luontoa. Reitin käyttöä voidaan lisätä, kunhan se tehdään kestäväällä tavalla luontoa kunnioittaen ja sen kantokykyä huomioiden.

5 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli syventää tietämystä luontomatkailusta, matkailun tuotekehityksestä, asiakassegmentoinnista, palvelumuotoilusta sekä reittisuunnittelusta, ja näin ollen kasvattaa asiantuntijuutta sisällöntuotannosta sekä reittikehityksestä, jotta voitiin tuottaa laadukasta sisältöä kehityssuunnitelmiin ja Outdooractiven reittikortteihin.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa neljän Paljakassa sijaitsevan reitin nykytila ja tehdä niille kehityssuunnitelmat kohderyhmä edellä sekä reittikorttien tuottaminen Outdooractive- portaaliin. Reittikorttien onnistumista voitiin mitata Outdooractive-portaalissa näkyvällä pistemäärällä. Outdooractive pisteyttää sinne luodut reittikortit asteikolla 0-100 ja tähän vaikuttavat esimerkiksi tekstin ja kuvien laatu ja määrä. Tämä pistemäärä toimii laadun indikaattorina, joka arvioi palvelussa olevien reittikorttien asiaankuuluvuutta ja informatiivisuutta. Kun reittikortti ylittää 65 pistettä se luokitellaan TOP-reitiksi. Sisältö, jolla on korkea pistemäärä saa enemmän näkyvyyttä portaalissa ja hakutulokset järjestetään pistemäärän mukaan, jotta varmistetaan, että laadukas sisältö on näkyvillä ensimmäiseksi. (Rödig 2018,91.) Ilveskierros, Maisemareitti ja Luonnonpuistonpolku saivat kaikki 90 pistettä ja Kalastuspolku 88 pistettä. Tällä mittarilla arvioituna reittikortit voitiin todeta onnistuneeksi. Jatkossa myös verkkopalvelun käyttäjät vaikuttavat reittikorttien asemaan. Opinnäytetyön valmistumisen aikaan reittikortit olivat olleet portaalissa vasta vähän aikaa, joten käyttäjien vaikutusta reittikorttien asemaan ei vielä voitu mitata tarkasti. Aikaisempi kokemus reittikorttien tekemisestä kyseiseen palveluun osoittautui erittäin hyödylliseksi, koska perusajatus siitä, mitä reittikorttien tulee sisältää ja kuinka niihin tehdään laadukasta sisältöä, oli jo tiedossa. Reittikortteja voidaan käyttää esimerkkeinä ja antamaan vinkkejä siihen, kuinka tehdään laadukasta sisältöä niihin. Outdooractive-portaaliin tehtyjen reittikorttien jatkokehityksenä ne käännettiin englanniksi ja saksaksi, jotta palvelussa olisi näkyvyyttä muillakin kuin suomen kielellä.

Kehityssuunnitelmat jäivät tässä tuotoksessa kevyehköiksi, johtuen osittain siitä, että konkreettisia kehittämiskohteita itse reiteillä ei ollut kovin paljon. Näin ollen keskityttiin

tarkastelemaan reittien varrella olevia kohokohtia ja elämyksellisiä tekijöitä kuten näkö-, kuulo-, tunto- ja hajuaistilla koettavat elämykset sekä reittien soveltuvuutta valitulle kohderyhmälle niiden motivaatiotekijöiden kautta, jotka luontonautiskelijan saavat lähtemään matkalle. Kohderyhmän näkökulmasta havainnoituna Ilveskierros ja Luonnonpuistonpolku olivat alusta alkaen selkeästi luokiteltavissa luontonautiskelijoille erinomaisesti soveltuviksi reiteiksi, elämyksellisiä tekijöitä ja kohokohtia näiden reittien varrella oli runsaasti. Maisemareitti oli myös aluksi luokiteltu erinomaisesti luontonautiskelijoille soveltuvaksi reitiksi, mutta kun tietoperusta syventyi teoriaosuutta kirjoittaessa, näkemys reitistä muuttui. Reitin varrella oli komeita metsämaisemia, jotka soveltuivat hyvin luontonautiskelijoille, jotka arvostavat metsää ja rauhallisuutta, mutta loppupuolen maalaismaisema rakennuksineen ja koneineen taas ei välttämättä miellyttä heitä. Reitti voitiinkin lopulta luokitella soveltuvaksi paremmin luontonautiskelijoille, jotka matkustavat perheen kanssa, arvostavat maiseman monipuolisuutta mutta heitä ei haittaa rakennukset ja tieliikenteestä mahdollisesti aiheutuvat häiriötekijät. Kehityssuunnitelmia ajatellen teoriaosuuden kirjoittaminen ennen reittien käytännön kartoitustyötä olisi mahdollisesti auttanut tarkastelemaan reittejä vieläkin syvemmin.

Yhteenvetona reiteistä voi sanoa, että pääosin kaikki reitit olivat hyvässä kunnossa ja ne olivat kiinnostavia. Reittien vahvuutena on se, että kaikki muut reitit paitsi Luonnonpuiston polku, alkavat ja päättyvät Paljakkakeskukselle, joten reiteille on helppo lähteä ja palata takaisin palveluiden äärelle. Reitit ovat myös monipuolisia ja niiden varrella pääsee nauttimaan monenlaisista maisemista ja elämyksistä. Tämä on myös markkinoinnillisesti hyvä asia, koska hyvät reitit voidaan näin yhdistää majoitus- ja muihin palveluihin, joista sitten voidaan tuotteistuksen avulla kehittää valmiita tuotepaketteja. Nykyisellään Paljakan kesäreittien markkinointi on vähäistä, sitä ei ole tai se on keskittynyt pääasiassa talven aktiviteetteihin. Kaksi kolmesta Visit Finlandin määrittelemästä kohderyhmästä, luonnon ihmeiden metsästäjät ja luontonautiskelijat, ovat pääosin kiinnostuneet paremmin kesään sopivista asioista, kuten kansallispuistot, metsät ja järvet sekä yötön yö. (Visit Finland Kansainvälistymisopas 2019). Tämän takia kesäreittejä ja -aktiviteetteja tulisikin markkinoida aktiivisesti. Paljakan saavutettavuus on vähintäänkin haastava, varsinkin ulkomaisia matkailijoita ajatellen. Julkisia kulkuyhteyksiä ei ole, joten vaihtoehdot rajoittuvat omaan autoon tai ”Paljakka -bussiin”.

Teoriaosuudessa hyvät liikenneyhteydet ja niistä helposti saatavilla oleva informaatio määriteltiin tärkeäksi osaksi reittien kehitystä. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 81).

Teoriaosuutta kirjoittaessa omat haasteensa muodostivat jotkin käsitteet kuten luontomatkailu. Luontomatkailulla ei ole tarkkaa maailmanlaajuista tai edes valtakunnallista määritelmää vaan siitä on olemassa monenlaisia eri näkökulmia ja määritelmiä. Luontoon perustuva matkailu (nature based tourism) ja luontomatkailu (nature tourism) tarkoittavat käsitteinä lähestulkoon samoja asioita, mutta lähemmin tarkasteltuna niissäkin oli eroja. Joten näistä täytyi vain valita näkökulma, joka oli tämän tuotoksen kannalta käyttökelpoisin. Haasteita toi myös ekoturismin määrittely, johon löytyi myös paljon erilaisia näkökulmia ja määrittelyitä. Osa määrittelyistä luokitteli ekoturismin samaan matkailumuotojen kategoriaan kuin luontomatkailu, mutta teoriaosuutta kirjoittaessa selvisi, että ekoturismi itseasiassa yrittää erottautua luontomatkailusta, ja sitä perusteltiin sillä, että ekoturismilla on vahvemmat eettiset periaatteet ja että luontomatkailussa on löyhempi suhtautuminen luonnonsuojeluun.

Tuotoksen teoriaosuudessa käsitellyistä aiheista olisi lähestulkoon jokaisesta voinut kirjoittaa yhden opinnäytetyön. Tämä osoittaa sen, kuinka laaja reittikehitys aiheena on. Aiheeseen liittyvän kirjallisuuden- ja sähköisten lähteiden määrä oli valtava, ja haasteellisinta raportin tekemisessä oli löytää tuotoksen kannalta asiaankuuluvimmat ja oleellisimmat aiheet, jotta niin sanottu punainen lanka säilyisi tuotoksen kirjoitusprosessin aikana. Sain onneksi ohjaavalta opettajalta paljon hyviä vinkkejä ja neuvoja kirjoitusprosessin tueksi ja aiheiden rajaamiseen. Koen, että reittikehityksen kannalta tärkeimmät asiat tuotiin esille raportissa.

Outdooractive-portaaliin tehtyjen reittikorttien jatkokehityksenä ne käännettiin englanniksi ja saksaksi, jotta palvelussa tarjottava informaatio olisi saatavilla muillakin kuin suomen kielellä. Mahdollisesta Ilveskierroksen, Luonnonpuistonpolun ja Maisemareitin yhdistävästä reitistä tuotettu reittikortti, käännettynä muille kielille.

Lähteet

- Buckley, R. (2009). Ecotourism: Principles and practices. Wallingford: CABI.
- Business Finland. (2019). Kansainvälistymisopas. PDF. Viitattu 6.2.2020.
https://www.businessfinland.fi/498bfa/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2019/vf_kansainvalistymisopas_2019.pdf
- Business Finland. (2019). Kohderyhmät. Viitattu 10.9.2019.
<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/markkinointi/kohderyhmat-uusi/>
- Business Finland. (2019). Luontomatkailu. Viitattu 6.9.2019.
<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/tuotekehitys-ja-teemat/luontomatkailu/luontomatkailulyhyesti/>
- Ellare. (2019). Outdooractive. Viitattu 14.2.2020. <https://www.ellare.fi/outdooractive/>
- Fennell, D. (2008). Ecotourism (3rd ed.). London: Routledge.
- Greentravel. (2019). Mitä on ekomatkailu? Viitattu 26.1.2020.
<http://greentravel.fi/ekomatkailu-on-luonnonlaheista/mita-on-ekomatkailu/>
- Hallmann, K. & Hennigs, B. (2014). A motivation-based segmentation study of kitesurfers and windsurfers. PDF. Routledge
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13606719.2014.979554?scroll=top&needAccess=true>
- Hemmi, J. (2005). Matkailu, ympäristö, luonto: Osa 1. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- Hyysalo, S. (2009). Käyttäjä tuotekehityksessä – *Tieto, tutkimus, menetelmät*. PDF. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B97. Viitattu 14.2.2020.
http://www2.uiah.fi/~heidig/Teaching/Course_assignments/Entries/2011/9/13_Johdatus_muotoilun_tutkimukseen_files/Hyysalo%202009.pdf

- Julkinen liikenne – Paljakkaan ajo-ohje. (2020). Viitattu 29.1.2020.
<https://paljakka.fi/alueinfo/paljakkaan/>
- Kalastuspuisto. (2020). Viitattu 29.1.2020.
<https://paljakka.fi/kesaaktiviteetit/kalastuspuisto/>
- Karjalainen, E. & Verhe, I. (1995). Ulkoilureitti: Opas ulkoilureittien suunnittelijoille, rakentajille ja hoitajille. Helsinki: Rakennusalan kustantajat.
- Kattilamäki, T. (2019). Retkeilymatkailu vetovoimatekijänä. Viitattu 11.2.2020.
<https://www.ellare.fi/vaellusmatka/retkeilymatkailu/>
- Komppula, R. & Boxberg, M. (2002). Matkailuyrityksen tuotekehitys. Helsinki: Edita.
Metsähallitus. (2019). Kestävä matkailu suojelualueilla – Opas matkailuyritykselle. PDF.
Viitattu 13.12.2019. <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/kestavamatkailu.pdf>
- Metsähallitus. (2018). Luonnonpuistoissa tutkitaan luontoa. Viitattu 9.2.2020.
<https://www.metsa.fi/luonnonpuistot>
- Metsähallitus. (2020). Reittien vaativuusluokittelu. Viitattu 11.2.2020.
<https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/retkensusunnittelu/reittienvaativuusluokittelu>
- OutdoorsFinland. (2014). Retkeilymatkailun suunnitteluopas. PDF. Viitattu 24.11.2019.
<http://www.outdoorsfinland.fi/wp-content/uploads/2014/06/Retkeilymatkailun-suunnitteluopas.pdf>
- Outdoors Kainuu. (N.d.). To Explore in Kainuu – Outdoors Kainuu. Kajaanin ammattikorkeakoulun sisäinen asiakirja. Viitattu 22.5.2019.
- Parantainen, J. (2008). Tuotteistajan pikaopas 3.0. PDF. Viitattu 3.2.2020.
https://tiimiakatemia.files.wordpress.com/2009/10/tuotteistajan_pikaopas3.pdf
- Petäjistö, L. & Selby, A. (2012). Luontomatkailuyritystoiminnan laajuus – Internet-aineistoon pohjautuva selvitys. PDF. Metsähallitus. Viitattu 10.2.2020.
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2011/mwp217.pdf>

- Räsänen, P. & Saari, H. (2011). Vaellusreittien suunnitteluopas. PDF. Viitattu 4.6.2019. <https://intolinkki.files.wordpress.com/2018/04/vaellusreittien-suunnitteluopas.pdf>
- Rödig, S. (2018). Guideline for creating touristic content (2. painos) (käänt. C-M, Beckers). Germany: Outdooractive GmbH & Co.
- SDT (2012). Mitä on palvelumuotoilu? PDF. Viitattu 25.12.2019. http://sdt.fi/mita_palvelumuotoilu.html
- SDT (2012). Palvelumuotoilun työkalupakki – Prosessi ja työpohjat. Viitattu 10.2.2020. https://www.uef.fi/documents/10975/1474731/sdt_palvelumuotoilun_tyokalupakki.pdf/7c23433a-bb17-4c0f-8724-153d265f4551
- Sitra. (2013). Luonnonlukutaito: Luo liiketoimintaa vihreästä hyvinvoinnista. PDF. Viitattu 30.7.2019. <https://media.sitra.fi/2017/02/23070432/Luonnonlukutaito-3.pdf>
- Suomen Latu (2019). Reittiluokitus. Viitattu 22.5.2019. <https://www.suomenlatu.fi/vaikuta/sina-voit-vaikuttaa/vinkkeja-ulkoiluapaikkojen-suunnitteluun/reittiluokitus.html>
- The International Ecotourism Society. (2015). What is ecotourism? Viitattu 13.11.2019. <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/>
- Tolvanen, A. (2009). Luontomatkailun ekologinen kestävyys. Metla. Viitattu 13.12.2009. <http://www.metla.fi/ohjelma/hyv/kolumni.htm>
- Tonder, M. (2013). Ideasta kaupalliseksi palveluksi: Matkailupalvelujen tuotteistaminen. Helsinki: Restamark.
- Visit Finland. (2018b). Tunne asiakkaasi! – Kohderyhmäopas matkailuyrityksille. PDF. Viitattu 6.9.2019. <https://www.businessfinland.fi/globalassets/tunne-asiakkaasi---kohderyhmaopas-matkailuyrityksille---visit-finland.pdf>
- Visit Finland. (2017). Finpro segmentation – Cross country summary. PDF. Viitattu 11.12.2019. <https://www.businessfinland.fi/490663/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2017/2017-segmentation-cross-country-summary.pdf>

Vuoristo, K. & Vesterinen, N. (2009). Lumen ja suven maa: Suomen matkailumaantiede (3. p.). Helsinki: WSOYpr

Liitteet

Liite 1 Metsähallituksen tilastot kävijämääristä vuonna 2019

Metsähallitus, Luontopalvelut

**Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistys-
käytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien
suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät vuonna 2019**

Lähde: Metsähallituksen ASTA-asiakastietojärjestelmä.

Kansallispuistot	
Etelä-Konneveden kansallispuisto	35 300
Helvetinjärven kansallispuisto	39 700
Hiidenportin kansallispuisto	13 900
Hossan kansallispuisto	96 500
Isojärven kansallispuisto	23 600
Itäisen Suomenlahden kansallispuisto	17 400
Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto	14 200
Kolin kansallispuisto	201 800
Koloveden kansallispuisto	16 800
Kurjenrahkan kansallispuisto	86 200
Lauhanvuoren kansallispuisto	14 500
Leivonmäen kansallispuisto	24 700
Lemmenjoen kansallispuisto	18 300
Liesjärven kansallispuisto	52 800
Linnansaaren kansallispuisto	39 400
Nuuskion kansallispuisto	330 600
Oulangan kansallispuisto	189 300
Pallas-Yllästunturin kansallispuisto	561 200
Patvinsuon kansallispuisto	16 600
Perämeren kansallispuisto	6 500
Petkeljärven kansallispuisto	19 700
Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto	9 000
Pyhä-Häkin kansallispuisto	19 400
Pyhä-Luoston kansallispuisto	169 700
Päijänteen kansallispuisto	16 800
Repoveden kansallispuisto	126 600
Riisitunturin kansallispuisto	43 700
Rokuan kansallispuisto	18 000
Saaristomeren kansallispuisto	72 600
Salamajärven kansallispuisto	20 200
Seitsemisen kansallispuisto	45 900
Seikämeren kansallispuisto	82 800
Sipoonkorven kansallispuisto	110 000
Syötteen kansallispuisto	77 300
Tammisaaren saariston kansallispuisto	51 800
Teijon kansallispuisto	108 400
Tiikkajärven kansallispuisto	16 000
Torransuon kansallispuisto	31 100
Urho Kekkosen kansallispuisto	367 000
Valkmusan kansallispuisto	18 100
Kohteita yhteensä	40
Käyntejä yhteensä	3 223 400

→

Valtion retkeilyalueet

Evon retkeilyalue	85 400
Iso-Syötteen retkeilyalue	43 000
Kylmäluoman retkeilyalue	28 300
Oulujärven retkeilyalue	39 700
Ruunaan retkeilyalue	78 000
Kohteita yhteensä	5
Käyntejä yhteensä	274 400

Historiakohteet

Aulangon luonnonsuojelualue	467 400
Auttiköngäs	22 800
Kajaanin rauniolinna	42 400
Kuusiston piispanlinnan rauniot	27 100
Langinkosken luonnonsuojelualue	66 900
Raaseporin rauniolinna	76 800
Rapolan linnavuori	23 100
Svartholman merlinnoitus	17 700
Vallisaari ja Kuninkaansaari	58 100
Kohteita yhteensä	9
Käyntejä yhteensä	802 300

Muut alueet

Espoonlahden luonnonsuojelualue	23 300
Hailuoto	15 000
Hammastunturin erämaa	22 000
Hepököngäs	16 600
Hämeen kangas	60 200
Imatran kruununpuisto	112 000
Inarin retkeilyalue	143 600
Julmatlammit	7 500
Kaihuanvaara–Kivalo	5 000
Kalevalapuisto	6 000
Kanavuori	4 300
Karkalin luonnonpuisto	6 200
Kilpisjärvi–Käsivarsi	95 800
Korouoma	29 900
Koskeljärvi ja Vaaljärvi	6 000
Kuusistoniahti	4 000
Laajalahden luonnonsuojelualue	91 100
Martimoaapa	13 000
Meiko	21 800
Merenkurkun saaristo	80 500
Mietoistenlahti	6 500

→

Napapiirin retkeilyalue	100 500
Neitvuori	13 200
Paistjärvi	5 000
Perämeren saaret	6 200
Peurajärvi	8 100
Pihlajavesi	37 000
Pinkjärvi	5 800
Punkaharjun luonnonsuojelualue ja tutkimusmetsä	153 600
Rokuan luonnonsuojelualue ja virkistysmetsä	33 200
Ryövärinkuoppa	4 500
Sallatunturin alue	89 900
Saltfjärden ja Tavastfjärden	4 200
Seili	13 800
Sevetti–Näätämä	9 500
Siikalahti	16 300
Siikanevan soldensuojelualue	5 400
Sompion luonnonpuisto	10 000
Syötteen virkistysmetsä	40 600
Söderskärin ja Långörenin saaristo	4 800
Telkkämäen luonnonsuojelualue	1 600
Tenojoki–Kevo	44 000
Tulliniemi	23 000
Usmi	19 400
Vaarunvuori	3 000
Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue	98 600
Vaskijärven luonnonpuisto	1 700
Vehoniemenharjun luonnonsuojelualue	25 900
Vihasahti	10 000
Ystävyyspuisto	29 500
Kohteita yhteensä	50
Käyntejä yhteensä	1 588 600

Muut virkistyskäytöllisesti merkittävät suojele- ja retkeilykohteet, arvio

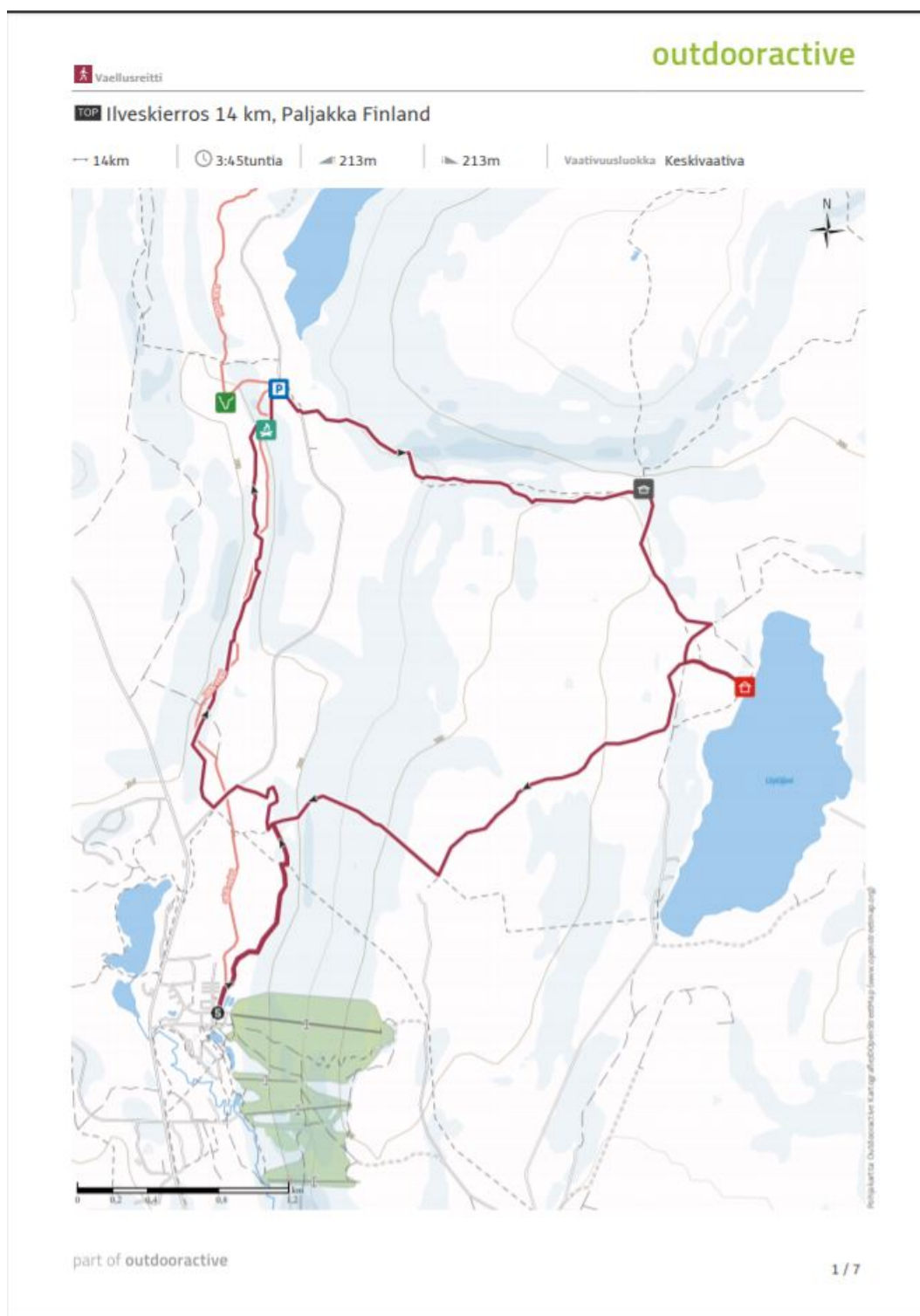
Käyntejä yhteensä	2 716 100
--------------------------	------------------

Kaikki alueet ja kohteet, käyntejä yhteensä	7 016 200
--	------------------

Liite 2 Reittiluokituslomake

Kunta		Reitin nimi					
REITILUOKITUSLOMAKE							
Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitotus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka	
Osuus 1							
Pituus:							
Osuus 2							
Pituus:							
Osuus 3							
Pituus:							
Osuus 4							
Pituus:							
Osuus 5							
Pituus:							
Reitti yhteensä							
Pituus:							

Liite 4 Ilveskierroksen reittikortti

 Vaellusreitti

TOP Ilveskierros 14 km, Paljakka Finland

Korkeusprofiili

Reittitiedot

Vaellusreitti

Pituus ↔ 14 km

Arvioitu kesto 🕒 3:45 ia

Nousumetri ▲ 213 m

Laskumetri ▼ 213 m

Vaativuusluokka

Pyysinen kunto ■ ■ ■ ■ ■

Tekniset taidot ■ ■ ■ ■ ■

Keskivaat

iva

Korkeusero

▲ 331 m

▼ 161 m

Paras aika vuodesta

TAMMI HELMI MAALI
HUHTI TOUKO KESÄ
HEINÄ ELO | SYYS
LOKA! MARRASJOULU

Luokitukset

Tekijät

Elämys ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Maisema ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Lisää reitti-informaatiota

ominaisuudet

Kauniit maisemat

Klinnostava eläimistö

Terveellinen ilmasto

Klinnostava flora

Sertifikaatit

🌿 Ympyräreitti

Julkaisija

Outdoors Kainuu

Ketunpolku 4

87101 Kajaani

Puhelin +358 8 6189 91

Faksi

<http://www.kamk.fi/en>

Paljakassa sijaitseva Ilveskierros tarjoilee parhaita paloja kainuulaisesta luonnosta. Pääset nauttimaan koskemattomasta metsästä, luonnonrauhasta ja komeista vaaramaisemista.

Ilveskierros kutsuu sinut nauttimaan kaunista kainuulaisesta luonnosta ja onkin erinomainen kohde luontonautiskelijoille. Reitin varrella on kuitenkin

- Reitti merkitty maastoon keltaisella maalimerkillä
- Reitin voi kiertää molempiin suuntiin
- Suoalueilla pitkospuut
- Reitti soveltuu myös kuljettavaksi talvella lumikengillä

part of outdooractive

2 / 7

TOP Ilveskierros 14 km, Paljakka Finland

outdooractive

Tekijän suositus

- *Pirunkirkon jokikanjoni ja aarnimetsä*
- *Ilveskierrokseen voi yhdistää Luonnonpuistonpolun ja osan Maisemakierrosta*

Turvallisuus

- Paikoittain hyvin juurakkoinen ja kivinen reitti. Sateisella ilmalla liukastumisvaara
- Yleinen hätänumero 112
- Ensiapupakkaus

Välineet ja varusteet

- Tukevat vaelluskengät ja asianmukainen ulkoiluvaatetus
- Riittävästi juomavettä mukaan

Lisätietoja

Kartta

Neuvoja, vinkkejä ja linkkejä

- Reitti kannattaa kulkea myötapäivään
- <https://paljakka.fi/en/>
- Lisätietoa Pirunkirkosta löydät tästä

Reittiohje

Lähtöpaikka/Reitin alkupiste

Matkailukeskus Paljakka

Koordinaatit:

Geogr. 64.678840, 27.946472

UTM 35W 545166 7172999

Päätepiste

Matkailukeskus Paljakka

Reittiohje

Ilveskierrokselle lähdetään matkailukeskus Paljakan isoilta pysäköintialueelta, josta siirrytään noin 300 metrin matka varsinaiselle polulle. Myötapäivään kierrettiessä reitin alussa on noin 400 metrin pituinen esteetön osuus, joka soveltuu pyörätuolilla kuljettavaksi. Osuuden lopussa on nuotiopaikka polttopulneen. Tästä eteenpäin jatketaan koskimaisemissa myötäillen Savipaikankoskea kunnes reitti risteää eri suuntiin.

Myötapäivään jatketaan vasemmalle kunnes reitti nousee hetkeksi kulkemaan hiekkatietä pitkin. Tämän

jälkeen reitti siirtyy komaiden kuusimetsien siimekseen ja seuraillee Louhenjokea pohjoiseen kohti Pirunkirkon päivätupaa. Pirunkirkon päivätuvalla mahdollisuus poiketa katselemaan Pirunkirkon osin rotkoisia kalliomuodostelmia, Pirunkirkon jokikanjoni sijaitsee hieman syrjässä Ilveskierrokselta (n. 300 m), mutta halutessaan siellä voi vieraillla opastettua reittiä pitkin.

Ilveskierros jatkuu vielä lyhyen matkan pohjoiseen kunnes kääntyy kaakkoon hiekkatietä pitkin. Hiekkatietä kuljetaan noin 200 metriä jonka jälkeen palataan takaisin polulle. Reitti etenee kauniissa sekametsässä Latvavaaran pohjoisrinteitä myötäillen noin yhden kilometrin Ilveskodalle. Kodalta jatketaan etelään kohti Löytöjärveä.

Ilveskierros on mahdollista kulkea myös ilman, että vieraillee Löytöjärven päivätuvalla mutta siellä käynti on kuitenkin erittäin suositeltavaa varsinkin kesällä. Vierailu Löytöjärven päivätuvalla lisää reitin pituutta noin 800 metrillä. Löytöjärveltä reitti kääntyy lounaan kautta länteen Latvavaaran huipulle ja ohittaa Luonnonsuojelualueen, jonka jälkeen se laskeutuu itärintettä pitkin takaisin Savipaikankosken varrelle, samaan paikkaan, jossa reitti risteää eri suuntiin. Tästä voidaan jatkaa samaa reitti-uraa pitkin takaisin lähtöpisteeseen Paljakkakeskuksen isolle pysäköintialueelle.

Reittiopaste

Saapuminen

Julkinen liikenne

Ei julkista liikennettä, katso lisätiedot tästä

Saapuminen

- Kajaanin suunnasta: Kajaanista 5 tietä n 40 km. Ristijärveltä käännetään Puolangan suuntaan (tie nro 888) jota n 23 km. Kaupan risteyksestä käännetään oikealle (Holkonvaarantie) jota 3 km. Käännetään hiihtokeskukseen oikealle
- Paltamon suunnasta Puolankaa kohti n 25 km. Käännetään oikealle Ristijärvelle päin (tie nro 888) jota 10 km. Kaupan risteyksestä vasemmalle 3 km ja käännetään hiihtokeskukseen oikealle
- Oulun suunnasta. Oulusta-Utajarvelle, josta Puolangalle. Ohi Puolangan-Paltamon, Kajaanin suuntaan 26 km, josta vasemmalle (tie nro 888)

 Vaellusreitti

TOP Ilveskierros 14 km, Paljakka Finland

outdooractive

jota 10 km. Kaupan risteyksestä vasemmalle 3 km ja käännetään hiihtokeskukseen oikealle

- Katso Paljakan sijainti tästä

Pysäköinti

Maksuton pysäköinti Matkailukeskus Paljakan parkkipaikalla ja Hotel Paljakan parkkipaikalla, Paljakkakeskus 89140 Puolanka

Kiinnostavat paikat (6)

 Pysäköinti

 Paljakan laskettelukeskus parkkipaikka

Julkaisija: Outdoors Kainuu

 Rotko

 Pirunkirkko

Julkaisija: Outdoors Kainuu

 Grillauspaikka

 Pirunkirkko hut

Julkaisija: Outdoors Kainuu

 Pysäköinti

 Pirunkirkon pysäköintialue

Julkaisija: Outdoors Kainuu

 Maja

 Ilveskota

Julkaisija: Outdoors Kainuu

 Turvapaikka

 Löytöjärven päivätupa

<https://www.luontoon.fi/loytojarvipaivatupa>

Julkaisija: Outdoors Kainuu

Takeaway kiertue iPhoneille ja Android

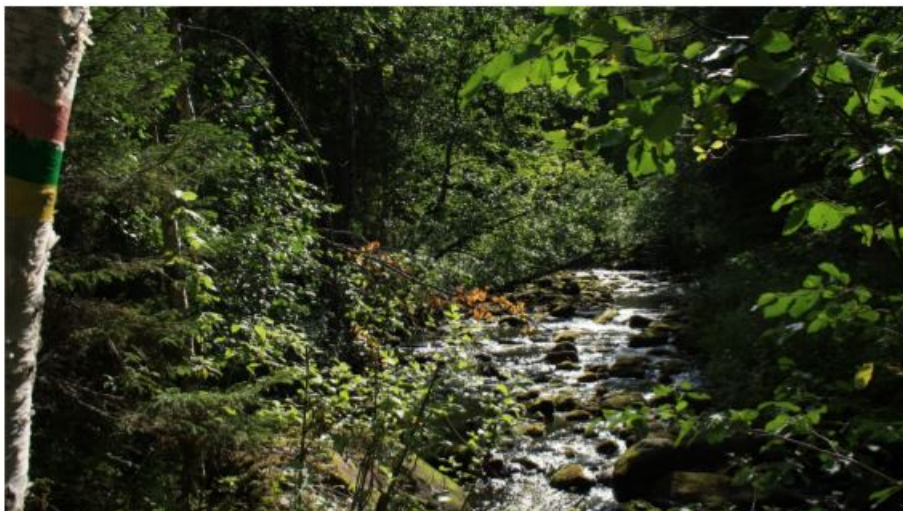

Skannaa QR-koodin, tallentaa reitin verkossa, jakaa ystävien ja lisää ...

Vaellusreitti

TOP Ilveskierros 14 km, Paljakka Finland

outdooractive

Savipaikankoski

valokuva: CC BY-ND, Joonas Penttilä

Reittiposte

valokuva: CC BY-ND, Joonas Penttilä

Koskimaisema ilveskierroksen varrella

valokuva: CC BY-ND, Joonas Penttilä

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

Ilveskierroksen keltainen reittimerkintä

valokuva: CC BY-ND, Joonas Penttilä

 Vaellusreitti

TOP Ilveskierros 14 km, Paljakka Finland

outdooractive

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

Vaellusreitti

TOP Ilveskierros 14 km, Paljakka Finland

outdooractive

valokuva: CC BY-ND, Outdoors Kainuu

Ilveskota, taukopaikka

valokuva: CC BY-ND, Joonas Penttillä

Löytöjärven päivätupa, taukopaikka

valokuva: CC BY-ND, Joonas Penttillä

Vaellusreitti kohteessa Kainuu: Ilveskierros 14km, Paljakka Finland

video: Outdooractive, https://www.youtube.com/watch?v=m_R9A8rSaRI